

VOORTGANGSRAPPORTAGE REGIODEAL DEN HAAG ZUIDWEST

ZOMER 2021

ZUIDWEST
op z'n best!

INLEIDING

Dit is het derde jaar van de Regiodeal Zuidwest en we zijn trots op wat we hebben bereikt. We zijn gestart in het voorjaar van 2019 en hebben in korte tijd veel aandacht en betrokkenheid gegenereerd. Maart 2020 was echter het begin van de wereldwijde coronapandemie, die nog steeds voortduurt. Dit heeft een enorme impact op de projecten. Veel activiteiten konden niet of slechts beperkt doorgaan. Er moest snel worden overgeschakeld op online contacten en bijeenkomsten. Een manier van contact die niet iedereen in Zuidwest makkelijk aangaat.

Toch hebben Zuidwest en haar bewoners juist nu laten zien dat er veel initiatief en saamhorigheid is. Waar 'reguliere projecten' last hadden van de coronamaatregelen, ontstonden er veel spontane acties waarbij mensen de handen ineensloegen om elkaar te helpen. Zo brachten vrijwilligers maaltijden langs bij ouderen en mensen die niet makkelijk de deur uit kunnen. De Schermerstraat in Moerwijk werd tot 'het liefste straatje van Den Haag' uitgeroepen, de Mengelmoestuin is geopend met veel actieve tuiniers uit de buurt, en het Beweeglab houdt bewoners in beweging met diverse activiteiten (ook online). Met deze rapportage maken

we de balans op van de stand van zaken tot 1 juli 2021, zowel inhoudelijk als financieel.

Met de Regiodeal, bestuurlijke aandacht en bijbehorende impulsmiddelen is er een flinke stap gezet in het herstel van Zuidwest. Deze extra aandacht vanuit de gemeente en het Rijk is belangrijk, maar op zichzelf niet voldoende om in de wijken structurele verandering tot stand te brengen. Voor het oplossen van de problemen, maar vooral ook voor het benutten van de kansen die er liggen, is het belangrijk om samen te werken met bewoners, het bedrijfsleven en partners uit de wijk. Dit is dan ook een belangrijk onderdeel van de Regiodealwerkwijze. In deze rapportage kunt u ook lezen welke lessen wij met het Regiodealprogramma hebben geleerd, wat onze speerpunten in de resterende periode zijn en hoe we dat met alle betrokkenen bij de deal gaan oppakken.

Anno 2021 is Zuidwest niet meer het 'vergeten' gebied waar het niet goed gaat. Er gebeurt veel. Naast de Regiodeal is ook een gebiedsvisie opgesteld met plannen voor sloop/nieuwbouw en het toevoegen van 10.000 extra woningen in de 'Woondeal'. Vanuit het Rijk is de 'Rijksstatus' toegekend aan de 4 wijken in Zuidwest: Moerwijk, Morgenstond, Bouwlust en Vrederust. Daarmee

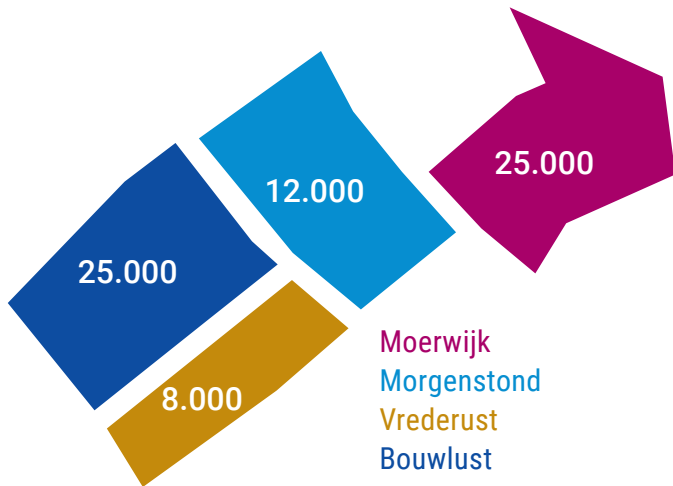
is Zuidwest opgenomen in een interbestuurlijke programma Veiligheid en Leefbaarheid van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Door deelname aan dit programma kan ook op lange termijn sociaal, economisch en fysiek worden geïnvesteerd in Zuidwest.

Voor Den Haag Zuidwest moeten al deze inspanningen de ommekeer ondersteunen naar een aantrekkelijke, zelfredzame en duurzame woon-, werk- en leefomgeving met evenveel kansen voor de bewoners als in andere delen van de stad.

ZUID WEST

INWONERS PER WIJK

ZUIDWEST BESTAAT UIT DE HAAGSE WIJKEN MOERWIJK, MORGENSTOND, VREDERUST EN BOUWLUST. DE **REGIODEAL** IS EEN SAMENWERKING TUSSEN HET RIJK EN DE WIJKEN OM DE KRACHT VAN ZUIDWEST TE VERSTERKEN.

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	2
Managementsamenvatting	5
Stand van zaken projecten	11
• Pijler 1 Versterken van samenleving en participatie	13
• Pijler 2 Gezonde en vitale inwoners	22
• Pijler 3 Activeren, leren en werken (inclusief wijk economie)	26
Stand van zaken bestedingen	35
Leerpunten, aandachtspunten en acties	37
Vooruitblik	42
Bijlage dashboard	43

MANAGEMENTSAMENVATTING

MANAGEMENTSAMENVATTING

Waarom doen we dit ook alweer? Inwoners van Zuidwest zijn vaker dan elders laagopgeleid, arm en werkloos. Wie in Moerwijk overlijdt, heeft gemiddeld zeven jaar korter geleefd dan andere Hagenaars. Wie in Zuidwest naar school gaat, krijgt gemiddeld één schoolniveau lager geadviseerd dan jongeren in andere wijken.

De cijfers over Zuidwest zijn al geruime tijd slecht, zeker in vergelijking met de rest van Den Haag. In 2019 is het college daarom gestart met een belangrijke impuls te geven aan het sociaal-economische herstel van Zuidwest. In eerste instantie met de Regiodeal Zuidwest, een deal met het Rijk waarbij elke euro van het Rijk door het college wordt verdubbeld.

Een rijksbijdrage van € 7,5 miljoen heeft uiteindelijk geresulteerd in een aanvullende bijdrage van partners in de stad en dit college van bijna € 15 miljoen. Hierdoor is ruim € 22 miljoen beschikbaar gekomen voor Zuidwest voor de periode 2019–2023. Inmiddels is het gehele bedrag toegekend aan projecten in Zuidwest, en is ook gestart met de projecten uit de 3^e tranche (RIS309474).

De Regiodeal heeft hiermee een gevarieerd en evenwichtig palet aan projecten mogelijk gemaakt, dat bijdraagt aan de doelstellingen van de drie pijlers: 1) sociale samenhang en veiligheid; 2) gezonde en vitale inwoners, en 3) activeren, leren en werken.

STAND VAN ZAKEN IN VOGELVLUCHT

Wat gaat er goed en wat gaat minder goed, en hoe komt dat? Op welke resultaten zijn we trots, en wat brengt de toekomst nog? Met deze tweede rapportage maken we de balans op van de stand van zaken tot 1 juli 2021, zowel inhoudelijk als financieel. In de volgende alinea's vindt u de stand van zaken per pijler op hoofdlijnen.

PIJLER 1

SAMENLEVING, PARTICIPATIE EN VEILIGHEID

Ontmoetingscentrum Allekanten is beperkter open geweest, maar heeft desondanks goede resultaten geboekt. Ruim 800 omwonenden kwamen langs; een groot aantal initiatieven en activiteiten gericht op het leveren van een positieve bijdrage in de wijk heeft plaatsgevonden, en er zijn meerdere nieuwe vaste vrijwilligers betrokken. De Participatie Keuken heeft – ondanks alle beperkingen – 100.000 maaltijden bezorgd, waarvan 20.000 in Zuidwest. Ook Bij Betje speelde goed in op de behoeftes van haar bezoekers.

Pandje 4 is er in geslaagd bewoners meer dan 350 keer (!) actief te krijgen in de buurt. Lief en Leedstraatjes zijn een groot succes. In Zuidwest zijn inmiddels 76 straten actief en bijna 1.500 bewoners betrokken. Buurtkamer de Luyk, stadslandbouw 'de Mengelmoestuïn' en de sociale supermarkt Kies! zijn dit voorjaar gestart en boeken vanaf de opening goede resultaten.

Vreedzame Wijk loopt al een tijd met goed resultaat in Vrederust, de methode is inmiddels uitgebreid naar Bouwlust en Moerwijk, en in Morgenstond zijn partijen met elkaar in gesprek

hoe ze deze methodiek ten behoeve van een positief opvoedklimaat met elkaar kunnen toepassen. Het project wordt breed gedragen door leerkrachten, kinderen, jongeren, ouders, wijkagenten, welzijns-werk en religieuze organisaties waarbij wederzijds respect en vreedzaam oplossen van misverstanden en conflicten centraal staan.

Door middel van een samenwerking tussen politie, woningcorporaties en de Haagse Pandbrigade is in 2020 het project Basis op orde gestart voor de aanpak van ondermijning, spookbewoning en andere woning-gerelateerde misstanden.

PIJLER 2 **GEZONDE EN VITALE INWONERS**

De projecten in deze pijler richten zich op het stimuleren en faciliteren van persoonlijke ontwikkeling en gezondheid van de inwoners van Zuidwest. Dit gaat via het stimuleren van sport en bewegen en het beïnvloeden van gezond gedrag, maar ook via cultuurprojecten. Zo is Life Goals begin 2020 gestart, met het motiveren en betrekken van kwetsbare mensen door sport en bewegen, en zijn zij er ondanks corona toch in geslaagd om tijdens de lockdown zo goed als mogelijk door te gaan met het begeleiden van de meest kwetsbare inwoners van Den Haag Zuidwest. En het Haags Sportkwartier ontwikkelt inmiddels vanuit twee beweeglabs sport- en beweegactiviteiten in co-creatie met bewoners en lokale organisaties.

Tijdens de lockdown was het aanbod met name online en kleinschalig, maar tegen de zomer konden alle activiteiten weer opstarten en zo kan verder worden gebouwd aan een sportief Zuidwest.

Het project De gezinsketenaanpak heeft last gehad van corona en heeft daardoor besloten geen inspanning meer te doen op het bereiken van extra gezinnen. De focus ligt nu op de inrichting van het preventieloket en het creëren van extra gezondheidsaanbod in de wijk. Het preventieloket is gevestigd in de huisartsenpost Moerwijk. De culturele activiteiten van 'Zuidwest vertelt zijn verhaal' zijn tegen de zomer weer volledig opgepakt en weten de inwoners van Zuidwest goed te bereiken.

Tot slot is in het Open-leercentrum het afgelopen half jaar zo veel mogelijk les gegeven via digitale middelen. Volwassenen en jongeren volgen lessen in taal, techniek en digitale vaardigheden. Er is veel animo aanwezig om na de zomervakantie weer fysiek onderwijs te geven en te volgen.

Honk1 is verhuisd van Pand Zuidwest naar het bedrijfsverzamelgebouw 'Keu's genoeg' aan de Genemuidenstraat. Honk1 kon vanwege de coronamaatregelen tijdens de tweede lockdown alleen bezoek op afspraak organiseren. Inmiddels zijn diverse werkgevers verbonden aan Honk1 en worden goede resultaten geboekt in het bij elkaar brengen van kandidaten en werkgevers. Ook JINC, die zich inzetten op diverse projecten voor kansengelijkheid onder kinderen en werken aan een betere

verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt, is gestart met lessen in digitale vaardigheden.

PIJLER 3

ACTIVEREN, LEREN EN WERKEN

Werkfit-trajecten zijn gestart bij Allekanten en bij het project Buurtconciërge/Van afval naar grondstof. Het wijkleerbedrijf is 1 april 2021 van start gegaan, en de leerwerktrajecten zijn gestart bij 'Made in Moerwijk'. Het project Pimp Zuidwest is met kandidaten van het ROC van start gegaan en de eerste portieken zijn opgeknapt. Ook is de pilot van de Instap-economie gestart.

Om de wijk economie te stimuleren is een bedrijfscontactfunctionaris vanaf de tweede helft 2019 aan de slag. Deze helpt voornamelijk kleinschalige ondernemers in Zuidwest bij het opstarten en laten groeien van hun bedrijf. Door rechtstreekse en veelal persoonlijke contacten met de ondernemers heeft de bedrijfscontactfunctionaris een goed beeld van de praktische behoeften van ondernemers en de problematiek waar zij in Zuidwest tegenaanlopen.

Om meer economische activiteit in de wijken mogelijk te maken, maken we meer panden geschikt voor kleinschalige bedrijvigheid zoals Pand Zuidwest, in de Twickelstraat en in Ruimzicht. Pand Zuidwest is vanaf de opening in februari 2020 een succes; dit tijdelijke project krijgt daarom de kans om zich te ontwikkelen tot een permanente, centrale HUB voor ondernemerschap in Zuidwest.

ACTUELE ONTWIKKELINGEN

NIEUW: POP-UP BUURTBIBLIOTHEEK MOERWIJK

In Moerwijk is al langere tijd behoefte aan een wijkbibliotheek met lange openingstijden, een goede collectie, aansprekende activiteiten en een grote zichtbaarheid. Dankzij de inspanningen van de

buurtbewoners en de gemeente samen is er nu resultaat. Dit najaar wordt de pop-up Buurtbibliotheek Moerwijk geopend aan de Twickelstraat.

VERLENGING SOCIAL IMPACT MAKELAAR (SIM)

Dit (1^e tranche) project is vorig jaar gestart, heeft goede resultaten geboekt en wordt verlengd met een jaar. Het is een innovatief project met als doel meer bedrijven te motiveren te investeren (financieel, materieel of niet materieel) in sociale projecten in Zuidwest. Focus komt meer dan nu te liggen op 'niet-materiële social return' activiteiten, zoals coaching en hulp bij het opzetten van een financiële administratie e.d.

VERLENGING BIJ BETJE

Bij Betje is een open huiskamer in de wijk waar iedereen welkom is, een plek om te ontsnappen aan de eenzaamheid, mee te doen aan activiteiten of je in te zetten als vrijwilliger. Begin dit jaar waren perikelen rond wijkwinkel Bij Betje (RIS309447). Desondanks zijn activiteiten en resultaten de gehele periode goed op peil gebleven. De maatregelen die het bestuur en gemeente inmiddels hebben genomen, geven ook voldoende vertrouwen dat een dergelijke situatie in de toekomst niet opnieuw zal voorkomen.

GESTOPT

Het afgelopen jaar zijn ook enkele projecten of onderdelen van projecten gestopt, die onvoldoende van de grond kwamen, en te weinig perspectief laten zien op een positief resultaat. Het gaat om de projecten Talentstart (onderdeel scholing en training), Schuldenzorgenvrij (onderdeel schuldenzorgenvrije flat), Talenthuis en de Energieacademie (RIS309998). In de rapportage is een meer uitgebreide toelichting bij deze projecten opgenomen.

FINANCIËN

De inhoudelijke invulling van het programma – en de hierbij behorende projecten – is dus goed op gang gekomen, maar door de impact van corona lopen de feitelijke financiële uitgaven op onderdelen nog achter. De verwachting is dat veel van de activiteiten, en daarmee ook de bestedingen, in de resterende Regiodealperiode tot 2023 wel kunnen worden gedaan. Mogelijk zal hier en daar de looptijd van projecten wel worden verlengd.

LESSONS LEARNED

In de afgelopen maanden is met projectleiders en betrokkenen vaak gesproken over de voortgang, de kansen en de risico's. Deze gesprekken hebben belangrijke lessen opgeleverd. Zowel op projectniveau als op het niveau van intersectoraal werken binnen de gemeente:

- Het belang van extra stut en steun op organisatorisch gebied voor de kleinere projecten en ontmoetingsruimtes, omdat hier vaker gewerkt wordt met vrijwilligers met beperkte organisatorische ervaring.
- Het belang van het vinden van experimenteer-ruimte om bepaalde vrijwillige inzet anders te kunnen belonen (bijv. participatie inkomen / instapeconomie).
- Met lokaal maatwerk kunnen de ervaren procedurele lasten soms worden verlicht,

vooral voor partners in de wijk, die bewoners helpen activeren richting (vrijwilligers)werk.

- De parels van Zuidwest ontstaan op het snijvlak van beleidsterreinen. Intern gemeentelijk is dit een flinke opgave qua afstemming en financiering, waar in de vervolg aanpak Zuidwest rekening mee moet worden gehouden.
- Het belang van duurzame financiering van voorzieningen en initiatieven, voor het herstel van vertrouwen tussen gemeente en de mensen en organisaties in de wijk, is groot.

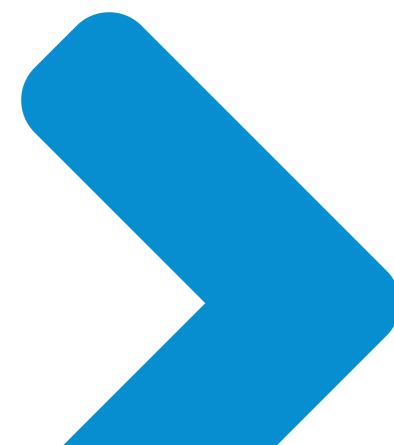
PARTNERRAAD EN PARTICIPATIE

Met de grote opgave die Zuidwest te wachten staat – zowel op sociaal, economisch als op fysiek vlak – en de impact die dit gaat hebben op bewoners, ondernemers en wijkorganisaties, is het belang van hun stem in deze plannen groot. Dat roept tegelijk ook de behoefte op aan afstemming. Een van de initiatieven om meer afstemming te krijgen in het ophalen van 'de stem van Zuidwesters' is de partnerraad Zuidwest, die in 2019 ten behoeve van de Regiodeal is opgericht, maar zich inmiddels verder ontwikkelt tot een breed adviesplatform. Naar verwachting ligt er het eerste kwartaal van 2022 een uitgewerkt voorstel voor en vanuit de partnerraad zelf hoe dit toekomstbestendig kan worden georganiseerd.

VOORUITBLIK REGIODEAL

De vraagstukken in Zuidwest kunnen niet 'quick and dirty' worden opgelost. Voor de Regiodeal betekent dit dat de komende periode goed wordt bekeken welke projecten echt bijdragen aan perspectief van mensen en aan de maatschappelijke opgaves in Zuidwest. En hoe we die projecten zoveel mogelijk structureel kunnen maken. Daarmee komt het Regiodealprogramma in de volgende de fase; meer aandacht voor de voortgang en de resultaten enerzijds (onder meer via de campagne #zuidwestopznbest), en anderzijds meer focus op de borging van succesvolle initiatieven.

Er is door de opzet van het Regiodealprogramma, en de positieve energie daaromheen, een grotere betrokkenheid bij Zuidwest ontstaan, zowel binnen Den Haag, als bij het Rijk. Er wordt inmiddels hard gewerkt aan het interbestuurlijke programma Veiligheid en Leefbaarheid als duurzame opvolger voor de Regiodeal. Goedlopende projecten en de lessons learned uit de Regiodeal gaan zoveel mogelijk landen in deze brede Aanpak Zuidwest voor de langere termijn.

STAND VAN ZAKEN PROJECTEN

STAND VAN ZAKEN PROJECTEN

Najaar 2019 zijn 17 projecten van start gegaan in de eerste tranche, en in de zomer van 2020 nog eens 17 in de tweede tranche. Onlangs is een derde tranche met 7 projecten goedgekeurd (zie ook vooruitblik). Deze projecten zijn onlangs gestart of staan op het punt van start te gaan.

Het programma van de Regiodeal is uitgewerkt langs drie pijlers:

1. **Versterken samenlevingsopbouw en maatschappelijke participatie**, met als doel dat mensen gaan meedoen en zich betrokken gaan voelen bij straat, buurt en wijk.
2. **Vitale inwoners**, met als doel dat mensen meer gaan bewegen en gezonder gaan leven, om gezondheid en het welzijn van mensen in Zuidwest te verbeteren.
3. **Activeren, leren en werken** (inclusief wijk-economie), met als doel dat mensen hun beschikbare talenten gaan inzetten, liefst in een betaalde baan.

De volgende hoofdstukken geven per pijler en per project de stand van zaken op 1 juli 2021 van de projecten die in de 1^e en 2^e tranche zijn gestart.

De voortgang maken we ook zichtbaar in een dashboard waarin de stand van zaken van een project op 4 aspecten is beoordeeld: resultaat, proces, financiën en verwachting. Dit is een belangrijk ijkpunt voor het verdere vervolg van een project. Voor een aantal projecten is het belangrijk om tijdig in te grijpen en indien nodig nieuwe afspraken te maken om het beoogde einddoel van het project in 2022

te kunnen halen. In een enkel geval moest geconcludeerd worden dat het niet realistisch is om dat einddoel te halen. Voor 4 (deel) projecten is inmiddels besloten om het project stop te zetten.

Hieronder wordt per pijler een overzicht gegeven van de stand van zaken van de projecten tot 1 juli 2021. Overigens zijn niet alle projecten zuiver te plaatsen binnen één pijler.

OVERZICHT PROJECTEN PER PIJLER

PIJLER 1

EERSTE TRANCHE

- Allekanten
- Wijkwinkel Bij Betje
- Participatiekeuken
- Vrederust versnelt/Pandje 4
- 100 buurttalenten
- Vreedzame Wijk
- Talenthuis Moerwijk

TWEDE TRANCHE

- Stadslandbouw
- Lief en Leedstraatjes
- Moerwijk West
- Sociale supermarkt Kies!
- Buurtkamer de Luyk
- Basis op orde

PIJLER 2

EERSTE TRANCHE

- Gezinsketenaanpak
Gezinsketenaanpak preventieloket
- Life Goals
- Beweeglab
- Talentstart
Het Open Leercentrum HONK1
Scholing en training

TWEDE TRANCHE

- JINC
- Cultuur: Zuidwest vertelt zijn verhaal

PIJLER 3

EERSTE TRANCHE

- Made in Moerwijk
- Buurtconciërge
- Energieacademie
- Schuldenzorgenvrij
Geldzaken070 | Schuldenzorgenvrije flat
- SIM makelaar
- Instapeconomie
- Bedrijfscontactfunctionaris

TWEDE TRANCHE

- Pimp Zuidwest
- Kinderopvang Participatie doelgroep
- Wijkleerbedrijf
- Vervoersservice Westland
- Pand Zuidwest
- Ruimzicht
- Skills in de stad
- Twickelstraat

PIJLER 1 VERSTERKEN VAN DE SAMENLEVING EN DE PARTICIPATIE

Bewoners hebben aangegeven dat ze fysieke locaties voor laagdrempelige ontmoetingen een basisvoorwaarde vinden voor fijn samenleven. Vanuit deze locaties kunnen participatie-trajecten en projecten worden opgezet om de sociale veiligheid te verbeteren, en om bewoners vitaler, werkfit of ondernemender te maken. Het project Vreedzame Wijk is vooral gericht op het verbeteren van het opvoedklimaat in de wijk en het stimuleren van onderlinge verdraagzaamheid.

EERSTE TRANCHE

1. ALLEKANTEN

In [Allekanten](#) kunnen mensen in de geborgenheid en vertrouwdheid van hun eigen wijk, op eigen tempo en kracht werken aan persoonlijke doelstellingen. Door de grote afstand tot de arbeidsmarkt – en soms ook tot de samenleving – zijn deze mensen vaak lastig inzetbaar in re-integratie-trajecten. In wijkbedrijf Allekanten worden zij vanuit hun eigen wijk benaderd (netwerkbenadering)

en aangesproken op hun talenten. Mensen worden gestimuleerd en geholpen om hun talenten in het wijkbedrijf in te zetten. Allekanten zorgt vervolgens voor ontwikkeling op het gebied van taal, financiën, gezondheid en leidt daarna waar mogelijk toe naar (vrijwilligers)werk. Allekanten is een voorbeeld van een project dat voor alle pijlers iets te bieden heeft. Het is bij pijler 1 gezet omdat het begint met elkaar ontmoeten. Het wijkbedrijf is ook de thuisbasis van het project Van afval naar grondstof/Buurtconciërge waar bewoners werkfit gemaakt worden en voor ondernemende bewoners de bedrijfscontactfunctionaris regelmatig langs komt (zie ook pijler 3).

VOORTGANG TOT JULI 2021

Er is een integraal programma opgebouwd met diverse partners op het gebied van taal, gezondheid, financiën, duurzaamheid/ondernemen, (vrijwilligers)werk. Voorbeelden van activiteiten zijn: taalles, computerles, wandelen, snuffelmarkt, koken/eten, fietsles, sollicitatietraining, schoonmaak, afvalscheiding, naailes, koffie/thee, hulp bij financiën en formulieren, debatteren, dansen, etc. Er komen ouderen, statushouders, moeders, werkzoekenden, vrijwilligers, trainers en stagiaires van diverse opleidingen.

Ook het project Van afval naar grondstof/Buurtconciërge dat gericht is op het werkfit maken van bewoners gebruikt Allekanten als uitvalsbasis. Voor het project Instapeconomie worden ook kandidaten vanuit Allekanten ingezet. De resultaten van deze twee projecten worden beschreven bij pijler 3 (Activeren, leren en werken (inclusief wijkeconomie)).

2. WIJKWINKEL BIJ BETJE

[Wijkwinkel Bij Betje](#) in de Betje Wolffstraat biedt (tot corona) meer dan zes dagen per week ruimte voor ontmoeting voor en met bewoners. Zij vinden daar een luisterend oor en kunnen in de winkel

deelnemen aan diverse activiteiten: cursussen, voorlichting over gezondheid, geldzaken en participatie etc. Vragen of problemen worden samen met de bewoner direct opgepakt zo nodig met professionals. Alle bezoekers van Bij Betje worden gestimuleerd zich als vrijwilliger voor de buurt in te zetten. De Regiodeal voorziet in voortzetting voor drie jaar en voor uitbreiding van activiteiten, waarbij ook wordt ingezet op samenwerking met andere Regiodealprojecten.

VOORTGANG TOT JULI 2021

Het succes van Bij Betje zit in de laagdrempeligheid, de persoonlijke benadering, een luisterend oor, makkelijk mee kunnen doen en (eerste)hulpverlening door ervaringsdeskundigen uit de wijk.

Bij Betje draagt bij aan tegengaan van eenzaamheid en armoede, zet in op talentontwikkeling en vrijwilligerswerk, en kan zorgen voor doorgeleiding naar professionele hulpverlening op diverse terreinen. Via Bij Betje zijn vijf bewoners bij de Albert Heijn aan de slag gegaan en een vrijwilligster heeft zichzelf zo goed ontwikkeld dat zij na 2 jaar een vaste baan als coördinator kreeg.

Met het bezorgen van maaltijden samen met onder andere het Rode Kruis is tijdens de lockdowns noodhulp geboden aan 60 tot 80 personen per week, voornamelijk gezinnen en alleenstaanden uit de doelgroep. Tijdens corona is Bij Betje gestart met belgroepen om persoonlijk contact te kunnen houden. Gemiddeld kwamen er in de afgelopen periode 3 à 4 hulpvragen per week binnen. Zo'n 80% is door Bij Betje opgepakt. De overige 20% is doorverwezen naar samenwerkende partners zoals, De Participatie Keuken, de Pit en helpdesk Geldzaken.

Vanaf april 2021 is gestart met een aantal vaste activiteiten zoals de knutselmiddag op woensdag, drie keer per week een gezamenlijk deeldiner en lunch, en 'elke zondag is moederdag' met opvang voor de kinderen. Samen met de Haagse Hogeschool heeft Bij Betje een project over gezonde

voeding gestart waarin wekelijks zo'n 50 gezonde boodschappenpakketten van € 15 worden gemaakt (elk goed voor zes maaltijden!).

In de zomer is het aantal vrijwilligers uitgebreid tot twaalf, er is een helpdesk Geldzaken, de rechtswinkel houdt elke woensdag spreekuur, en woningcorporaties zijn van plan spreekuren te houden voor huurders met taalachterstanden. Bij Betje is in het voorjaar gestart met Nederlandse les, naalles en een spelletjesmiddag voor volwassenen. Voldoende redenen om Bij Betje te verlengen.

3. DE PARTICIPATIE KEUKEN

Het project [De Participatie Keuken](#) bouwt voort op de ervaringen en het succes met Resto van Harte. Het pand 'Hart van Moerwijk' is door Staedion verduurzaamd, gerenoveerd en verbouwd. Op de begane grond wordt een keuken gerealiseerd. In de keuken kunnen straks producten die over zijn gebleven in het Westland, de supermarkten, restaurants of uit buurttuinen, snel worden verwerkt tot diepvriesmaaltijden of tot halfproducten die in de buurt kunnen worden verspreid. Dit doet de keuken samen met buurtbewoners, klanten van de voedselbank en stagiairs. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt worden hier opgeleid voor

de horeca- en de cateringbranche, en zo mogelijk bemiddeld naar een baan. De Participatie Keuken heeft hiervoor een netwerk van stedelijke en landelijke horecaondernemers en cateraars.

VOORTGANG TOT JULI 2021

Als gevolg van de lockdown zijn de bouwplannen in maart 2020 stil gelegd; inmiddels zijn deze weer opgepakt. Vanaf voorjaar vorig jaar, toen de voedselbanken sloten, heeft de keuken zoveel mogelijk bewoners van een gezonde maaltijd voorzien. In de zomer van dit jaar is op 3 plekken gestart met aanschuiftafels (community koken), te weten ontmoetings-centrum Randveen, Made in Moerwijk en Pandje 4. Op korte termijn wordt een aanschuif-tafel in wijkcentrum Moerwijk gestart in samenwerking met Xtra. Wekelijks worden op deze manier 50-75 bewoners bereikt, met de hulp van 10 vrijwilligers. Vanuit de Weggeefkiosk in het pand Hart van Moerwijk worden diverse inwoners voorzien van producten zoals brood, groenten en een variatie aan houdbare producten.

Wekelijks voorziet De Participatie Keuken minimaal 20 zogenoemde eet-initiatieven door de hele stad van voedseloverschotten, hiermee worden zo'n 2.000 mensen geholpen. In totaal is in het eerste half jaar ruim 250.000 kilo aan groente, fruit en ver-

pakte spullen ontvangen en verdeeld. Het aandeel in Zuidwest is minimaal 50%.

Een ander onderdeel van De Participatie Keuken is het stimuleren van moestuinieren, buurtbewoners hebben in korte tijd 10 tuintjes uit de grond gestampt.

Quote van een inwoner na de eerste ervaring met De Participatie Keuken:

'We hebben geleerd dat het belangrijk is dicht bij je missie en doelen te blijven. De kracht zit in de samenwerking, concurrentie bestaat niet, je wordt elkaars verlengstuk waardoor we nog meer kwetsbare groepen kunnen helpen en zo de veerkracht van bewoners in Zuidwest kunnen vergroten.'

4. VREDERUST VERSNELT

Op twee plaatsen in [Vrederust](#) zijn laagdrempelige centrale buurtlocaties gerealiseerd: Ontmoetings-centrum Vrederustlaan en Bewonersbedrijf Pandje Dreef 4. Behalve ontmoeten worden bewoners gestimuleerd elkaar te ondersteunen, buurtinitiatieven te starten of vrijwilliger te worden om de participatie in Vrederust een stevige impuls te geven. Verschillende bewoners organiseren op vrijwillige basis activiteiten zoals taalles, huiswerkbegeleiding, vrouwen in hun kracht zetten, talentscouting en zelfhulpgroepen (AA en NA). Daarnaast is er samenwerking met Allekanten en de andere Regiodealprojecten.

VOORTGANG TOT JULI 2021

Er is in Pandje 4 hard gewerkt aan het op elkaar afstemmen van het netwerk van gebruikers. Vrijwilligers spelen een grote rol op deze locatie. Inmiddels zijn zij aan de slag als schoonmaker, inkoper, activiteitenbegeleider en gastvrouw/-heer. In samenspraak met de bewoners wordt de activiteitenplanning gemaakt. Verder wordt samengewerkt met een uitgebreid scala aan partners waaronder Helpdesk Geldzaken, Staedion, Vreedzame Wijk, en InHolland.

Pandje 4 is ook bedoeld om jongeren meer te betrekken bij de buurt, onder meer bij (het afronden van) de verbouwing van het pand. Samen met het Jongerenwerk wordt gekeken naar een geschikt aanbod voor jongeren.

Ook veiligheid heeft alle aandacht, onder meer aan de Dreef. Verder zijn er nauwe contacten met Streetsport en Masterpeace bij het maken van een muurschildering.

In 2020 bezochten rond de 250 bewoners Pandje 4, in de eerste helft van 2021 waren dat er rond de 350, mede dank zij alle activiteiten. Van hen hebben 17 bewoners zich aangeboden als vrijwilliger; daarbij wordt goed gekeken naar hun doorgroeimogelijkheden naar bijvoorbeeld coördinator, beheerder, of schoonmaker.

Na de zomer gaan alle structurele activiteiten weer van start zoals; het inloop spreekuur, koffie ochtenden en taallessen.

5. BUURTTALENTEN

[Bewoners van Moerwijk](#) willen hun kracht aanboren en inzetten voor werk op het gebied van de energietransitie en het verbeteren van het leefklimaat. Hierbij willen de bewoners tegelijk

zichzelf en de buurt ontwikkelen. Hiervoor worden laagdrempelige trainingen opgezet: burenhulp bij renovatie, Schimmel-schoon en energieadviseur. Dit project wordt uitgevoerd onder regie van Duurzaam Den Haag.

VOORTGANG TOT JULI 2021

Er zijn tien inwoners van Moerwijk getraind om hierin mee te gaan werken. Ook zijn er trainingen ontwikkeld voor 'Schimmel schoon' en 'Burenhulp'. Er is gestart met de intakegesprekken met mogelijke deelnemers. Na de zomer is de training 'Schimmel schoon' gestart met 30 deelnemers.

6. VREEDZAME WIJK

In Vrederust zijn positieve ervaringen opgedaan met het concept [Vreedzame Wijk](#). De basis van een Vreedzame Wijk wordt gevormd door de scholen. De principes van De Vreedzame School worden verbreed naar andere plekken via wijkprofessionals en -organisaties; van de leerkracht en de wijkagent via de leerlingen naar de ouders, de buurt en de religieuze instellingen. Gezamenlijk bieden deze organisaties een duurzaam, veilig en eenduidig opvoedingsklimaat waarbij wederzijds respect en vreedzaam oplossen van misverstanden en conflicten centraal staat. Een uitbreiding van dit

programma naar de wijken Morgenstond, Bouwlust en Moerwijk is wenselijk en noodzakelijk. Per wijk wordt gekeken naar draagvlak en organisatievermogen, en de meest geschikte aanpak bepaald.

VOORTGANG TOT JULI 2021

Moerwijk:

In Moerwijk doen 4 scholen mee, waarvan er 2 al vreedzaam zijn; nieuwe partijen melden zich nog steeds. In het najaar wordt een kindervijakraad geïnstalleerd waar problemen en oplossingen worden besproken. De samenwerking tussen scholen en sportverenigingen komt van de grond, in oktober organiseren ze gezamenlijk een vreedzame fakkeloptocht. Inzet is dat volgend jaar de coördinatie in Moerwijk wordt verzorgd door MOOI Welzijn.

Morgenstond:

Uit gesprekken met partners komt naar voren dat ze wel open staan voor een community-programma als de Vreedzame Wijk; ze willen graag gezamenlijk optrekken in positief opvoeden/opgroeien. Hier worden in elk geval scholen en kinderen bij betrokken, bijvoorbeeld bij inrichten van nieuwe speelplekken. Als aftrap voor een gezamenlijke aanpak is op 30 september 2021 een wijkgesprek georganiseerd waar kinderen en jongeren (inclusief het jongeren BIT) met wijkpartners praten over een werkagenda die schooljaar 2021–2022 ingaat.

Bouwlust:

Partners in de wijk (politie en welzijn) willen graag helpen met de Vreedzame Wijk in Bouwlust. Vanaf september 2020 hebben zij gepraat in klassen en met leerkrachten. Ook hier wordt een kinderwijkraad opgericht en komen er trainingen voor wijkmediatoren.

7. TALENTHUIS

In het Talenthuis Moerwijk werken diverse partijen samen aan talentontwikkeling, zij heeft hierin een makelaarsrol (vraag en aanbod bij elkaar brengen). Een belangrijke randvoorwaarde hiervoor is dat het complete aanbod in de wijk bekend is en zichtbaar

en toegankelijk voor iedereen. Talenthuis geeft actuele informatie over wat mensen kunnen en wat ze zoeken, waardoor vraag en aanbod elkaar ontmoeten.

VOORTGANG TOT JULI 2021

De Talentkrant Moerwijk is gestart met 43 organisaties, de eerste krant is begin 2020 verspreid. Inmiddels is de website zuidwestopznbest.nl operationeel, die deze makelaarsrol van de krant heeft overgenomen. Verder ontmoeten de verschillende aanbieders elkaar voor een deel in (of via) de partnerraad van de Regiodeal (zie ook lessons learned). Gezien deze ontwikkelingen is met dit project gestopt.

TWEDE TRANCHE

8. STADSLANDBOUW

In het project [stadslandbouw](#) worden alle bestaande moestuinprojecten en alle beschikbare kennis en ervaring gebundeld. Inzet is om drie extra tuinen te ontwikkelen. Bewoners zullen huis aan huis worden geworven, zo mogelijk ook via andere Regiodealprojecten. Het eerste jaar zal de succesvolle en snel zichtbare pompoenwedstrijd ingezet worden. Samen kweken, een winnaar laten

schitteren met de grootste pompoen en samen de oogst bereiden en opeten; De Participatie Keuken zal hierbij betrokken worden. Ambitie is om op kleine schaal een lokale economie te realiseren door ruilhandel en verkoop; er wordt gesproken met restaurants om producten af te nemen.

Staedion draagt flink bij en maakt het mogelijk dat bewoners met afstand tot de arbeidsmarkt werkervaring kunnen opdoen in het groenonderhoud.

VOORTGANG TOT JULI 2021

Voor dit project is een stichting de [Groene Matties](#) opgericht. Het stadslandbouwproject is aangemeld bij [MAEX](#).

Een deel van de gezamenlijke tuinen van de woningbouwcorporatie gaat gebruikt worden voor tuinieren. Op 5 juni 2021 is de eerste tuin geopend, de Mengelmoestuin. Om deelnemers te werven zijn muntplantjes in de buurt uitgedeeld, dit leverde veel enthousiaste aanmeldingen op. De Mengelmoestuin telt nu 25 enthousiaste deelnemers plus aanhang, kinderen, kleinkinderen en bewoners. De Groene Matties, een groep vrijwilligers zowel groene professionals als buurtbewoners, helpen de bewoners bij tuinonderhoud en -beheer, bij het verkopen van de opbrengst, en bij het ontwerp van een container om gereedschap op te bergen en samen te koken. Moestuinders organiseren steeds meer zelf, zoals een sarma-workshop, aanleggen van een lange tuinslang, rondleidingen aan de leerlingen van Basisschool de Springplank, uitwisselen van plantjes, voor iemands tuin zorgen als die op vakantie is, een watergeefschema, enzovoort. De Groene Matties proberen andere projecten in de buurt te betrekken, zo gaat Masterpeace organiseren dat jongeren een muurschildering kunnen gaan maken.

De Pompoenchallenge is gestart met meer dan 100 deelnemers, en op 9 oktober 2021 is de finale (oogsten, jureren, en prijsuitreiking). Verder is gestart met de aanplant van eetbaar groen in de

openbare ruimte in twee van de binnentuinen aan de Pachtersdreef en is een plan gemaakt voor een 'Haags Fruit- en Notenlint'.

9. LIEF EN LEEDSTRAATJES

De aanpak [Lief en Leed](#) stimuleert het 'naar elkaar omkijken' in de straat en het versterkt informele netwerken. In Lief en Leedstraatjes regelen 'gangmakers' (gecoachte vrijwilligers) een cadeautje voor een buurtbewoner bij een lief- of leed-gebeurtenis, zoals geboorte of een ziekenhuisopname. Dit project zorgt voor ontmoetingen in de buurt, waardoor mensen meer vertrouwd met elkaar raken. Belangstelling, burenhulp, praatje maken en buurtgezelligheid komen op gang, goed voor sociale cohesie en leefbaarheid.

VOORTGANG TOT JULI 2021

In de eerste helft van 2021 is corona-proof contact gelegd met buurtbewoners via de Lief en Lichtactie en de Lief en Lenteactie. In mei en juni van dit jaar zijn in het Erasmuspark in Vrederust (buurt de Gaarden) 9 nieuwe Lief en Leedstraatjes geworven; na de zomer is de werving in Zuidwest weer opgepakt. In totaal zijn nu in Zuidwest 76 straatjes actief en ruim 1.500 bewoners betrokken. Er hebben 27 Lief en Leedstraatjes gebruik van

gemaakt van een straatactiviteitenbudget voor bijvoorbeeld groenacties, straatmaaltijden, een straatfeest en kinderactiviteiten in de zomervakantie. Onderzoek heeft aangegeven dat bewoners dit project erg goed waarderen. Van de 30 onderzochte straten geven 28 straten een hogere score aan op onderlinge betrokkenheid en leefbaarheid dan vorig jaar. Concreet gaat het dan over thuisgevoel, wonen in een hechte straat, het aantal burens waar goed contact mee is en de zorgactiviteiten tijdens corona.

10. AANPAK MOERWIJK WEST

Vestia heeft het initiatief genomen om de neerwaartse spiraal in de leefsituaties in [Moerwijk West](#) te doorbreken door complexrenovaties (753 woningen) te combineren met sociale interventies vooraf. Bij de gesprekken over de renovatie worden naast vragen rond woning en portiek tegelijkertijd ‘bankgesprekken’ gehouden om eventuele andere zorgen in beeld te brengen en zo acceptatie en meewerken tijdens de renovatie te stimuleren.

Vestia wil graag dat deze aanpak de norm wordt omdat ervaring heeft geleerd dat stress en leed bij bewoners worden vermeden en stagnatie in de renovatie wordt voorkomen.

VOORTGANG TOT JULI 2021

Dit project is bedoeld om in contact te komen met moeilijk bereikbare bewoners. De woningcorporatie gaat hierover in gesprek met de – vaak kwetsbare – bewoners. In het project Moerwijk West wordt dit gesprek gezamenlijk gevoerd met een professionals van Parnassia en stichting MOOI.

Het draagvlakonderzoek en de bankgesprekken van MOOI of Parnassia zijn na de zomer gestart. De plannen voor de renovatie worden hierop afgestemd.

11. KIES! VOOR DE SOCIALE SUPERMARKT

Bij [KIES!](#) kiezen klanten, die in aanmerking komen voor een voedselpakket van de voedselbank, zelf hun boodschappen uit in de rijdende voormalige SRV wagen op een centrale plek in de wijk. KIES! biedt gezonde voeding aan en verzorgingsproducten. Belangrijk is de combinatie met een kopje koffie vooraf en een praatje met een van de vrijwilligers (vaak ervaringsdeskundigen) die helpen (ook met advies over gezond eten) of doorsturen naar meer professionele hulpverlening. Klanten worden gestimuleerd mee te doen, om te beginnen met het wekelijkse kopje koffie bij KIES!, zelf gastvrouw of -heer worden of (vrijwilligers) werk in andere Regiodealprojecten.

VOORTGANG TOT JULI 2021

KIES! is gestart als een rijdende sociale supermarkt die wekelijks te bezoeken is op twee centrale plekken in Zuidwest. KIES! helpt bewoners/bezoekers laagdrempelig en waar mogelijk; zo nodig verwijst ze bezoekers door naar wijk- en buurtcentra, verschillende hulpverleningsinstanties (Parnassia, Middin, Compassie, Leger des Heils), andere projecten in de buurt (Allekanten, Buurtkamers, Stadslandbouw) en naar het aanbod in BKS (taallessen, wandelgroep, financieel spreekuur). Als gevolg van de anderhalve meter regel is gestopt met de rijdende winkel. Inmiddels is er ook een vaste ‘winkel’ in de Shalomkerk ingericht, waar een professionele arbeidscoach vrijwillig actief is.

In de eerste helft van 2021 zijn twee vrijwilligers uit de doelgroep (voorheen bezoekers) actief geworden bij KIES!. In totaal zijn er op 1 juli 2021 30 vrijwilligers betrokken waarvan 7 nieuwe. Er zijn 8 vrijwilligers uitgestroomd waarvan 2 naar opleiding of werk. Op dit moment zijn er 10 coaches beschikbaar waarvan 4 nieuw in 2021. Vanaf februari 2021 hebben de coaches de gesprekken weer opgepakt, uiteraard met inachtneming van de coronaregels. Er zijn in 2020 en eerste helft 2021 225 gesprekken gevoerd, dit is in lijn met onze ambities.

12. ONTMOETINGSCENTRUM JAN LUYKENLAAN

Vanwege de ondermijning, bedreigingen en criminaliteit die de Jan Luykenlaan en Van Baerlestraat al 20 jaar steeds meer in de tang neemt, is het [activiteitencentrum](#) een noodzakelijke veilige plek waar de samenleving in de wijk met bewoners (jong en oud) positief steentje voor steentje wordt heropgebouwd. Daarom heeft Buurtkamer de Luyk de ambitie om ruime openingstijden te hanteren, 7 dagen per week, ochtend, middag en avond. Een plek ook waar gemeente en politie van informatie worden voorzien om de criminaliteit en ondermijning in dit gebied aan te kunnen pakken.

Laagdrempelige inloop, kopje koffie en activiteiten voor en door bewoners. Jongeren (15+) biedt het een positieve plek waar ze hun verhaal kwijt kunnen en zich kunnen ontwikkelen richting opleiding en/of werk (Jongerenpunt070 is één dagdeel per week en spreekuur wijkagent). Naast een projectleider/coördinator worden een opbouwwerker en een jongerenwerker ingezet. Er is nauwe samenwerking met het Sociaal Buurtcafé Heeswijkplein en de Buurtconciërge.

VOORTGANG TOT JULI 2021

Deze locatie ligt in de brandhaard van ondermijning, bedreigingen en criminaliteit en moet een noodzakelijke veilige plek voor bewoners worden. Na de renovatie is 'buurtkamer de Luyk' op 17 mei 2021 geopend. De Luyk is op dit moment al vijf dagen in de week overdag geopend en twee keer ook in de avond. Op de woensdagochtend is er extra aandacht voor 70-plussers en op donderdagochtend komen moeders uit de buurt bij elkaar. Drie gastvrouwen uit de buurt runnen met elkaar het Buurtcafé, met koffie, thee en zelfgemaakte soep en broodjes. De gastvrouwen worden door MEION begeleid en ontvangen training in gastvrijheid, gespreksvaardigheid, administratie, en ondernemerschap. Inmiddels zijn er al diverse

spreekuren van de politie, Opbouwwerk Mooi (met afwisselend handhaving en groenbeheer), de budgetcoach, en een spreekuur voor de Caribische doelgroep. Door bewoners zelf is al een aantal mooie initiatieven opgezet zoals een hardlooptgroep en een maandelijks buurtmaaltijd.

Belangrijk voor dit project is de aandacht voor jongeren. De Luyk benadert de jongeren outreachend op straat. Samen met jongeren en andere bezoekers wordt invulling gegeven aan door hen gewenste en noodzakelijke activiteiten. De jongerenwerker heeft al een mooi initiatief opgezet, een aantal jongeren en mannen wil de Buurtbroers (Buurt Preventie Team) starten en (scouting) activiteiten voor kinderen organiseren. Met de Kinderwinkel wordt overlegd om huiswerkbegeleiding/huiswerkklas op te zetten. Een ander aandachtspunt is het activeren van jongeren richting opleiding en werk, daarvoor wordt gesproken met jongerenpunt070 om een pop-up-plek in te richten.

Buurtkamer de Luyk heeft in de korte tijd na de opening al veel bereikt. Inmiddels komen er dagelijks 20-30 bezoekers en zijn er 20 vrijwilligers actief geworden. Hiermee voldoet dit project aan de verwachtingen.

13. BASIS OP ORDE

Via dit project wordt ondermijning in beeld gebracht, zodat gericht actie kan worden ondernomen. Het doel van deze [aanpak](#) is het herstellen van norm-besef en creëren van een aantrekkelijk woonklimaat door terugdringen van woonoverlast; we kijken onder meer naar overbewoning door onderhuur, leegstand door schijnverlating, hennepsteelt, en uitkerings- en toeslagenfraude. Toenemende zorg baart het groeiend aantal criminele en overlast-gevende jeugdgroepen, zo is de leeftijd van deelnemers aan roofovervallen gedaald tot 12 jaar. Daarbij is radicalisering nog steeds aan de orde. Dit project moet tevens de meldingsbereidheid verhogen.

VOORTGANG TOT JULI 2021

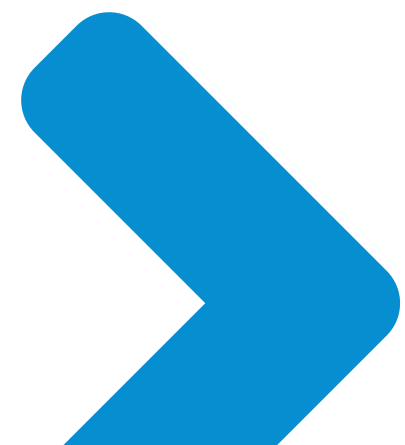
Vanuit de dienst Veiligheid worden in het 2^e tranche project Basis op Orde, proactief repressieve maatregelen ingezet om ondermijning en woonfraude tegen te gaan, bijvoorbeeld door het proactief doen van adresonderzoek (tot en met 1 juli 2021 zijn ruim 500 adressen gecontroleerd). Eind dit jaar zullen de resultaten van alle controles gebundeld worden in een rapportage met conclusies en aanbevelingen.

Politie, woningcorporaties en gemeente werken in dit project nauw samen en leren door elkaars 'bril' te kijken. Door gezamenlijk met de ketenpartners op te trekken en de informatie te delen kunnen overtredingen gericht en sneller worden aangepakt. Dit jaar zal er een ketenanalyse plaatsvinden van de werkzaamheden/instrumenten van de betrokken partijen om interventies nog beter af te stemmen.

Met deze samenwerking worden successen geboekt, zoals het beëindigen/opzeggen van (sociale) huurwoningen bij constatering van onderverhuur in combinatie met eigen woningbezit. Hierdoor hebben corporaties woningen sneller terug in de woningvoorraad.

Daarnaast gaan we bij huisbezoeken bewoners beter informeren en verwijzen. Hiervoor is een folder ontwikkeld. De inzet van de 'Meld een Vermoeden app' in 2020 heeft geleid tot veel extra meldingen. Helaas is het gebruik ervan door de politie stopgezet vanwege de AVG. Dit bemoeilijkt het delen van informatie met de politie, de samenwerking met de politie blijft goed.

PIJLER 2 VITALE INWONERS

Realiseren van laagdrempelige ontmoetingen in wijken is de eerste stap om mensen uit hun isolement te halen en is de basisvoorwaarde voor de tweede stap: ze vervolgens hulp en perspectief te kunnen aanbieden. In Zuidwest is de gezondheidsachterstand groot, veel mensen leven ongezond of zijn ziek. Dit is geen goede basis om deel te nemen aan de samenleving. Daarom hebben we dit als tweede spoor gekozen: vitale inwoners. Op het gebied van gezondheid wordt het preventieloket (onderdeel van de gezinsketenaanpak) in Zuidwest uitgebreid. Voor het stimuleren van meer bewegen en deelname aan sportactiviteiten zijn projecten aangehaakt bij het Haags sportkwartier. Het project Talentstart is gericht op taal- en talentontwikkeling.

EERSTE TRANCHE

14. GEZINSKETENAANPAK

De gezinsketenaanpak is een nieuwe succesvolle interventie van de Haagse Aanpak Gezond Gewicht. De gezinsketenaanpak is vanuit een landelijk model toegesneden op de specifieke Haagse situatie.

In deze aanpak worden gezinnen met kinderen met (extreem) overgewicht en obesitas voor maximaal 3 jaar gevolgd en geholpen. In de praktijk zien we dat obesitas en overgewicht bij kinderen vaak een uiting zijn van onderliggende problematiek. De aanpak is erop gericht om gezinsleden ook naar ander hulpaanbod in de wijk door te verwijzen. Dit gebeurt via het preventieloket.

VOORTGANG TOT JULI 2021

Het project is gestart in februari 2020, maar kreeg al snel te maken met de gevolgen van de coronamaatregelen. Niet alleen werd het moeilijker om gezinnen te bereiken en te begeleiden. Ook was er beperkt inzet mogelijk vanuit de GGD, vanwege hun corona-taken. Hierdoor is de inzet voor de begeleiding van extra gezinnen in de gezinsketenaanpak gestagneerd en is besloten om gedurende de projectperiode niet verder in te zetten op extra gezinnen. Op 1 juli 2021 zijn in totaal 22 gezinnen in traject genomen.

Het accent van dit project is verschoven naar het inrichten van het preventieloket. Sinds eind mei 2021 is het preventieloket 'bemand' in buurthuis Heeswijkplein 10. Via het preventieloket kunnen gezinsleden naar ander hulpaanbod en welzijn in de wijk doorverwezen worden. Hiervoor zijn organi-

saties in de wijk benaderd en zijn de mogelijkheden voor een jeugdnetwerk in Moerwijk verkend. Ook wordt samengewerkt met de Kinderraad Moerwijk en het jongeren PR team.

Het preventieloket gaat ook extra gezondheidsaanbod creëren. Hiervoor is gestart met een behoeftepeiling. Taal aan Zee heeft begin juli de opdracht gekregen om Voel Je Goed/empowerment uit te voeren in de tweede helft 2021.

15. LIFE GOALS

[Life Goals](#) Den Haag is een lokaal programma dat uitvoering geeft aan de methodiek van de landelijke Stichting Life Goals. Met dit programma kunnen kwetsbare inwoners (multi-problematiek en bewegingsarmoede) van Den Haag Zuidwest op hun eigen niveau bewegen en sporten. Niet winnen en presteren, maar plezier hebben in wat je doet, dat is het waar het om draait bij de Life Goals activiteiten in Den Haag.

In een latere fase stimuleren we deelnemers om te fungeren als (vrijwilliger)assistent sportcoach op de pleintjes en verenigingen waar zij zelf ook zijn gestart met het Life Goals programma. Met de Regiodeal verdubbelen we de inzet van maatschappelijke sportcoaches in Zuidwest. Ook leggen

we de verbinding met Haagse zorginstellingen, sportaanbieders, belangenorganisaties en de gemeente.

VOORTGANG TOT JULI 2021

De coronamaatregelen hebben ertoe geleid dat een aantal eerder betrokken deelnemers niet is teruggekeerd. Desondanks is Life Goals tijdens corona doorgegaan met het in beweging houden van een groep kwetsbare inwoners van Zuidwest. Er zijn vanaf de start in 2019 94 deelnemers begeleid op de twee locaties HKV Ons Eibernest en AV Sparta. Structureel zijn 44 deelnemers nu actief. Het programma laat zien dat maatwerk noodzakelijk is voor deze kwetsbare doelgroep.

Er is een nauwe samenwerking tussen gemeente, zorg-, sport-, en welzijnspartijen, waardoor ook inwoners uit deze netwerken makkelijker kunnen aansluiten. Uit een onderzoek onder de deelnemers blijkt dat de combinatie van sport en zorg succesvol is: 40% voelt zich gezonder en gelukkiger.

16. BEWEEGLABS

Het Haags Sportkwartier is een project waarin we zoeken naar manieren om bewoners in de wijken van Zuidwest meer in beweging te krijgen. Dit doen

we door in zogenoemde [beweeglabs](#) samen met bewoners en organisaties uit de wijken sport- en beweegactiviteiten uit te proberen, te onderzoeken en daarvan te leren. In elk beweeglab is een klein kernteam actief, met daarin ook een buurtsportcoach als verbinder tussen sport en andere domeinen (onderwijs, zorg, welzijn). Het project wordt gemonitord door onderzoekers en studenten van de Haagse Hogeschool.

VOORTGANG TOT JULI 2021

Eind 2020 is het tweede beweeglab van het Haags Sportkwartier van start gegaan in het wijkcentrum Bouwlust; het eerste is in Morgenstond. Dit zogenoemde Trefpunt richt zich op de wijken Bouwlust en Vrederust.

Ondanks de beperkingen van de lockdown speelden de beweeglabs zo goed als mogelijk in op de mogelijkheden. Er zijn weer balkonsessies georganiseerd en kleinschalige wandelestafettes. Met de deelnemers van de dansfit/fitness voor moeders en de combifit voor senioren is zoveel als mogelijk telefonisch contact gehouden en hen zijn life-streams aangeboden. Tegen de zomer konden de meeste activiteiten weer live plaatsvinden. In Morgenstond worden nu 10 verschillende soorten beweegactiviteiten aangeboden, waaronder ook fietslessen en de wandelgroepen vanuit de Nationale Diabetes Challenge. In Bouwlust wordt het aanbod voor kinderen verder ontwikkeld en andere activiteiten opgezet. Tot slot zijn in de zomer in samenwerking met het Olympic Festival activiteiten voor kinderen georganiseerd in Morgenstond. En in Bouwlust hebben in juni 184 kinderen tekeningen gemaakt van hun 'mooiste zomerdag'. Dit heeft geleid tot een driedaags zomerprogramma voor kinderen en ouders in augustus.

In het Sportkwartier zijn meer dan 80 studenten betrokken (geweest) vanuit de Haagse Hogeschool en het ROC Mondriaan; daarnaast zijn studenten ook betrokken bij beleidsplannen van partners en verenigingen. Er zijn 150 sleutelfiguren in kaart gebracht, waarvan 25 mensen zijn benoemd tot ambassadeur voor het HSK.

17. TALENTSTART¹

Het project [Talentstart](#) is een open leercentrum voor volwassenen, een samenwerking tussen het Roemer Visscher College en ROC Mondriaan. In september 2019 is gestart met diverse taal-, techniek- en computercursussen. Daarnaast is een pop-up-store ingericht voor scouting van talentvolle jongeren en volwassenen naar betaalde banen (HONK1). Op basis van de geconstateerde behoefte uit het openleercentrum en HONK1 worden aanvullende of nieuwe trainingen en opleidingen ontwikkeld.

VOORTGANG TOT JULI 2021

Open leercentrum

Gedurende de lockdown is zo veel mogelijk les gegeven via digitale middelen. Tegen de zomer kwam 'live' ontmoeten weer op gang. Na de zomervakantie wordt er weer fysiek onderwijs gegeven. Er blijkt een groeiende behoefte te bestaan aan digitale lessen en fysieke lessen op zaterdag.

¹ Het onderdeel beroepsmatige scholing kon mede vanwege coronacrisis nog niet goed van start komen omdat er geen concrete vragen waren vanuit het Open Leercentrum of Honk1. Dit onderdeel is inmiddels vervallen. In plaats van in te zetten op het ontwikkelen van nieuwe scholing en trainingstrajecten verschuift de inzet naar taal en digitale vaardigheden (openleercentrum) in relatie tot (arbeids) participatie via HONK1.

Dit laatste vooral ook voor mannelijke cursisten die doordeweeks werken. Mondriaan wil dit graag aanbieden, hier wordt aan gewerkt. Na de zomervakantie zal ook de pilot taallessen in combinatie met kinderopvang starten, voorlopig tot april 2022. In totaal hebben dit eerste half jaar van 2021 ongeveer 50 cursisten deelgenomen aan de activiteiten. We denken dat we de beoogde aantallen deelnemers (200 in totaal voor 2021 en 2022 samen) gaan halen.

Honk1

Vlak nadat [HONK1](#) in het Pand Zuidwest aan de Leyweg was ingericht, begon in maart 2020 de lockdown en moest de pop-upstore worden gesloten. Inmiddels is HONK1 verhuisd van Pand Zuidwest naar 'Keu's genoeg'. Honk1 viel qua coronamaatregelen onder de winkels, dus tijdens

de tweede lockdown was lange tijd alleen bezoek op afspraak mogelijk.

Binnen de formule van HONK1 (de Parels Compagnie) dragen werkgevers bij door medewerkers te laten trainen als scout die in de winkel van Honk1 potentiële kandidaten kunnen matchen met het werkaanbod. Inmiddels zijn diverse werkgevers verbonden aan Honk1, waaronder HMC/Westeinde, Kas groeit, Rijkszwaan Zaadhandel, Greenfox, Middin en gemeente Den Haag/DSB/Handhaving/BOA. Ook is contact gelegd met de onderwijssector (Rode Loper).

HONK1 heeft tot de eerste helft van 2021 60 bezoekers ontvangen. Er zijn 20 tot 25 kandidaten in begeleiding, 10 mensen zijn voorgesteld bij werkgevers, 13 mensen zijn aan het werken & leren, of doen vrijwilligerswerk

TWEDE TRANCHE

18. JINC

[JINC](#) zet zich in om kinderen uit een omgeving met veel sociaaleconomische achterstand een goede start op de arbeidsmarkt te geven en een opstap naar een succesvolle toekomst. Na succesvolle projecten in Schilderswijk en Transvaal richt JINC zich sinds medio 2020 ook op Zuidwest. Dat doet

zij met een nieuw programma 'Digitale Vaardigheden', dat leerlingen tussen 9 en 15 jaar de basisvaardigheden van computerprogrammeren bij brengt op school. Waar mogelijk worden hiervoor experts uit het bedrijfsleven als vrijwilliger ingezet. Daarnaast is JINC ook gestart met de uitvoering van haar succesvolle project Bliksemstages in Zuidwest, waarbij leerlingen van het VMBO (klas 1, 2 en 3) bedrijfsbezoeken afleggen van één dagdeel bij lokale ICT/Techniek bedrijven. Voor optimale impact worden deze bezoeken op school voorbereid.

VOORTGANG TOT JULI 2021

Op 3 basisscholen is het 2e tranche project JINC van start gegaan om leerlingen van groep 7 en 8 digitaal vaardig te maken. Hiermee zijn 199 kinderen bereikt. Na de zomer van 2021 gaan naast deze 3 scholen nog 3 andere scholen in Zuidwest van start, waardoor de beoogde resultaten (aantal leerlingen) naar verwachting ruimschoots gehaald gaan worden. Voor het project Bliksemstages is het de bedoeling dat er ook bliksemstages worden gevolgd met praktische opdrachten in een bedrijf. Tijdens de coronamaatregelen is hiervoor een digitale versie ontwikkeld. Ook zijn er praktische opdrachten voor de leerlingen om een goed beeld te krijgen van de werkzaamheden binnen bedrijven. In Zuidwest hebben in de eerste helft van 2021

3 scholen meegedaan aan de bliksemstages (Zuid-West College, het Roemer Visscher College en de Jonge Wereld) en daarmee zijn 214 leerlingen bereikt. Dit is fors meer dan de doelstelling van 100 leerlingen in 2021. Om dit alles mogelijk te maken, hebben bijna 30 vrijwilligers en meer dan 15 ICT/technische bedrijven een Bliksemstage gegeven aan leerlingen in Zuidwest en zijn inmiddels 9 bedrijven als nieuwe partner verbonden aan JINC Den Haag.

19. ZUIDWEST VERTELT ZIJN VERHAAL

Cultuur verbindt en activeert. Onderzoek geeft aan dat passieve en actieve deelname aan kunst en cultuur bijdragen aan sociale cohesie en persoonlijk welbevinden, en dat culturele interventies bovendien kunnen leiden tot economische meerwaarde in achterstandswijken. Met dit [project](#) worden bewoners betrokken bij cultuurprojecten in de wijken (bottom up).

VOORTGANG TOT JULI 2021

Veel geplande activiteiten zijn vertraagd als gevolg van de Coronamaatregelen. Een paar onderdelen van dit project zijn inmiddels gestart zoals 'Your stage urban' (professionele begeleiding urban- en hiphoptalenten) en de eerste Rapclasses. Er wordt

hard gewerkt aan de making-of-film van deze rapclasses. Dakota heeft een buitenbioscoop georganiseerd in Bouwlust. MasterPeace heeft in juli de eerste workshops met leerlingen van het Zuidwest College gedaan; in september is de eerste muurschildering gemaakt en er zijn nieuwe plannen in ontwikkeling, bijvoorbeeld met de stadslandbouw.

Na de zomer gaan nog meer onderdelen van start, zoals het Ook-van-jou-festival, activiteiten op het UIT-festival en workshops in de bibliotheek. De Coördinatoren van de bibliotheek, ZPT en Dakota werken samen aan programma voor trainingen voor vrijwilligers. Half juli zijn de eerste trainingen gestart. We verwachten de beoogde resultaten voor dit jaar te halen.

PIJLER 3 ACTIVEREN, LEREN EN WERKEN (INCLUSIEF WIJKECONOMIE)

Vitale inwoners hebben meer kans om door te stromen naar betaald werk. Er is werk genoeg in Zuidwest of in de directe omgeving van Zuidwest. De samenwerking met bedrijven is daarbij heel belangrijk. In een aantal sectoren zijn werkgevers naarstig op zoek naar personeel. Zuidwest is ook weer in trek om nieuwe woningen te bouwen. Dat betekent ook werkgelegenheid en kansen voor jongeren uit de buurt. Met de energietransitie voor de deur zijn er kansen voor jongeren in onder meer de installatietechniek en kunnen ze aan de slag in hun eigen buurt. Via onderstaande projecten activeren we bewoners met perspectief op (betaald) werk. Daarnaast zijn er (al eerder genoemde) projecten die dit perspectief verder vergroten, bijvoorbeeld door nieuwe manieren van hulp bij schulden te bieden en door te onderzoeken hoe we op een nieuwe manier werk kunnen creëren voor mensen voor wie betaald werk (nog) niet mogelijk is.

EERSTE TRANCHE

20. MADE IN MOERWIJK

Kandidaten met een flinke afstand tot de arbeidsmarkt worden aangedragen door SZW. [Made in Moerwijk](#) onderzoekt óf en zo ja, h́oe deze mensen aan het werk kunnen. Vanuit de Regiodeal worden middelen ingezet om 60 deelnemers per jaar te activeren, het gaat om intensieve trajecten.

VOORTGANG TOT JULI 2021

Het aantal kandidaten blijft voorlopig nog achter bij de vooraf gestelde doelstelling. Corona leidt tot problemen: enerzijds is er minder ruimte op de locaties waardoor mensen soms niet kunnen

starten, anderzijds kunnen mensen die aangeven dat ze bang zijn voor besmetting nu niet gedwongen worden om deel te nemen. Bovendien heeft Made in Moerwijk zelf besloten om haar eigen pand een aantal keren te sluiten.

Sinds de opening begin dit jaar is er meer instroom van kandidaten vanuit de gemeente. Tevens gaat Made in Moerwijk zich inzetten op een bredere doelgroep zoals schoolverlaters.

Het aanbod van soorten leerwerktrajecten is veelzijdiger geworden. Op 27 februari 2020 heeft Made in Moerwijk 'Sparkle in Style' geopend waar kandidaten kunnen deelnemen aan een leerwerktraject 'uiterlijke verzorging'. Dit blijkt een schot in de roos, inmiddels zijn hier 26 kandidaten aan de slag gegaan. Er is bij Made in Moerwijk ook de mogelijkheid fietsen te repareren. Dit heeft er inmiddels toe geleid dat een kandidaat is doorgestroomd naar een opleiding tot fietsmaker. Ook is er een ambachtsteam waar materiaal wordt gerecycled, door bijvoorbeeld het naaien van tassen en mondkapjes. Verder zijn er leerwerktrajecten voor klussen in en om huis en flat in het klusteam. Voor het klusteam is veel werk, maar zijn er nog te weinig kandidaten. In totaal zijn bij al deze trajecten tot 1 juli 2021 48 kandidaten gestart. Van deze kandidaten

hebben 30 het traject succesvol hebben afgerond en zijn er 13 doorgestroomd naar vervolgdienstverlening zoals een werkontwikkeltraject.

21. BUURTCONCIËRGE/VAN AFVAL NAAR GRONDSTOF

Dit [project](#) is opgezet om bewoners in Zuidwest verantwoord te laten omgaan met afval. Via peer-to-peer contacten worden groepen samengesteld die getraind worden om 'de wijk in te gaan' om waardevolle materialen op te halen (o.a. GFT, textiel en kapotte apparaten). Ook worden deze groepen getraind om met bewoners in gesprek te gaan over afval scheiden thuis. Doelstellingen zijn betere afvalscheiding, bevorderen van circulariteit, tegengaan van vervuiling op straat (bijplaatsingen, zwerfvuil) en hopen dat mensen met afstand tot de arbeidsmarkt gaan meedoen en actief worden in hun eigen omgeving.

VOORTGANG TOT JULI 2021

De projectleider is gestart in december 2019 vanuit Allekanten. De Haagse Milieu Service als gecontracteerde afvalinzamelaar van gemeente Den Haag is erg enthousiast en ondersteunt de pilot. Bij Allekanten is een milieustraat ingericht (afvalscheiding), bezoekers worden hierover

voorgelicht. Er zijn in 2020 tien vrijwilligers gestart met het opruimen van zwerfvuil in de buurt en andere activiteiten. Ook zijn er twee werkbegeleiders uit de bijstand aangesteld. De eerste groep zelfmelders is in 2020 gestart met werkfit worden via prikacties door de wijk, gecombineerd met taal. In de praktijk bleek dat de taak buurtconciërge niet voor alle potentiële deelnemers geschikt is. Het aanbod van taken om werkfit te worden is daarom gevarieerder geworden en beter afgestemd op de behoefte van de deelnemers. Daarom is dit project in 2021 een onderdeel geworden van Allekanten. In totaal zijn 33 deelnemers bij Allekanten werkfit geworden, waarvan 19 naar werk of zijn doorgestroomd naar een opleiding voor fietsenmaker.

22. ENERGIEACADEMIE

Inmiddels is de Energieacademie gestopt. Kortheidshalve verwijzen we u naar de verschillende stukken die omtrent dit onderwerp op het RIS zijn te vinden.

23. SCHULDENZORGENVRIJ ZUIDWEST

Dit project beoogt de hulpverlening voor geldzaken te bundelen: er komt één centraal aanmeldpunt (Expertise centrum Zuidwest/Geldzaken070) waar alle hulpverleners en maatschappelijke partijen en vrijwilligers uit de stad naar door kunnen verwijzen als ze mensen met schulden spreken die hulp zoeken. Een tweede deel van dit project behelst en opzetten van een innovatief concept, waarmee gepoogd wordt de schuldenproblematiek collectief aan te pakken. Inzet is dat alle schulden van een groep bewoners (bijvoorbeeld een flat) in 1 keer worden gesaneerd, onder voorwaarde dat de mensen deelnemen aan trainingen op financieel vlak, maar ook gaan deelnemen aan activiteiten richting scholing en/of werk. In het project wordt nauw samengewerkt met diverse lokale partners (corporaties, incassobureaus etc.).

VOORTGANG TOT JULI 2021

Het Expertisecentrum Zuidwest (Geldzaken070) is operationeel geworden, hiermee is een belangrijk deel van dit project afgerond. Een tweede onderdeel van dit project is het realiseren van een schuldenzorgenvrije flat of straat waar de schulden collectief worden opgepakt. In 2020 is in samenwerking met het project Lief en Leedstraatjes gestart om niet een flat, maar een straat schuldenzorgenvrij te maken. In de geselecteerde straat bleek echter dat de schulden problematiek te klein en te divers is om collectief aan te pakken. Geconstateerd is dat vooraf meer onderzoek nodig was geweest voor een goede straat of flat keuze. Dit onderdeel is daarom voortijdig gestopt.

24. SOCIAL IMPACT (SROI)-MAKELAAR

Opdrachtnemers van gemeentelijke opdrachten hebben een Social Return on Investment verplichting. Deze moeten zij invullen door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een baan aan te bieden, of een bijdrage te leveren aan kandidaatontwikkeling dan wel aan een ander maatschappelijk doel. In Zuidwest gaan we dit nu intensiveren met hulp van Regiodealgeld. Daarnaast gaan we bedrijven aanspreken zónder SROI verplichting, die vanuit hun Maatschappelijk Verantwoord

Ondernemen beleid en/of betrokkenheid bij de stad willen bijdragen; dit zijn zowel grote landelijke organisaties als kleine MKB bedrijven die in Zuidwest zelf gevestigd zijn.

VOORTGANG TOT JULI 2021

Er zijn gesprekken gevoerd met bedrijven met een SROI verplichting, waaronder de top 50-opdrachtnemers van de gemeente. De aanbestedingsleidraad is aangepast aan deze ontwikkeling. Er is een [website](#) ontwikkeld waar de Regiodealprojecten hun vraag aan ondersteuning kunnen uitzetten. Het is de bedoeling dat ook sociale ondernemers hier een plek kunnen krijgen. Tot nog toe is het volgende verzilverd: een financiële bijdrage door Shell en Heymans voor De Participatie Keuken,

Bidfood, levensmiddelen voor Bij Betje, Leermeesters beschikbaar gesteld door de Bouwmeester Groep. Allekanten krijgt via Yacht, Quinton, Flowin en Groencollect ondersteuning, keukenapparatuur voor de Pit door Buurtdiensten, een toezegging voor een nieuwe tuinbouwkas voor [Moerwijk Coöperatie](#) door Profource.

De SIM makelaar geeft tevens ondersteuning aan projecten zoals:

- Het meedenken met een werkontwikkeltraject (op het gebied van medewerkers voor verduurzaming en onderhoud) voor Moerwijk Coöperatie.
- Medewerking aan de Jan Luykenlaan voor het realiseren van een naaiatelier voor wijkbewoners.
- Medewerking aan de planvorming van het bestuur van Bij Betje om beter SROI te begrijpen en andere ondersteuning vanuit de gemeente.
- Het koppelen van nieuwkomer-projecten (Kleine Chefs) binnen netwerk en organisaties die sociaal ondernemer willen worden (naar collega's binnen de gemeente).

Verlenging Social Impact makelaar (SIM)

Dit (1^e tranche) project is vorig jaar gestart, heeft goede resultaten geboekt en wordt verlengd met een jaar. Het is een innovatief project met als doel meer bedrijven te motiveren te investeren

(financieel, materieel of niet materieel) in sociale projecten in Zuidwest. Focus komt meer dan nu te liggen op 'niet-materiële social return' activiteiten, zoals coaching en hulp bij het opzetten van een financiële administratie e.d.

25. INSTAPECONOMIE (VOORHEEN HAAGSE COÖPERATIE)

Inwoners, (sociale & commerciële) ondernemers en gemeente werken samen om mensen die nu niet werken, maar dat wel willen (en kunnen), te koppelen aan een markt voor producten en diensten die nu niet worden geleverd. Daarmee worden – bij wijze van instap – basisbanen gecreëerd voor mensen die in de reguliere economie (nog) niet aan de slag kunnen. Die basisbanen worden beloond met een participatie inkomen, waardoor de mensen ook daadwerkelijk erop vooruitgaan in inkomen én zich werknemer voelen.

VOORTGANG TOT JULI 2021

Er wordt actief lobby gevoerd vanuit beleid om experimenteeruimte te krijgen voor deze arbeidsvorm (juridisch en beloningsstelsel). De businesscase is ingebracht bij het Rijk om experimenteeruimte te krijgen. Met de G4 en Divosa is een landelijke lobby gestart.

Voor het uitvoeren van de pilots is uitgegaan van de huidige wettelijke grenzen. Er loopt op dit moment een pilot met 30 deelnemers die worden begeleid en uitgevoerd vanuit de stichting Werk van Waarde (buurtconciërge, kookhulp, wijkbuddy). Uitgangspunten van deze pilots zijn:

- Deelnemers komen niet in dienst bij bedrijven.
- Deelnemers ontvangen een participatie-inkomen. Dit inkomen bestaat uit de uitkering die (deels) behouden blijft, aangevuld met een toelage die betaald wordt met middelen vanuit de private partners (minimumloon voor uren dat men instapwerkzaamheden uitvoert).
- Deelnemers worden begeleid vanuit het wijkbedrijf en voeren instapwerkzaamheden met maatschappelijke waarde in de wijk uit.

Dit project is van waarde omdat deze mensen hierdoor actief worden en perspectief krijgen. Deelnemers van de pilot komen zelf met ideeën om maatschappelijke taken in de wijk op te pakken. Er wordt goed samengewerkt met lokale partners als Rabobank en Staedion.

26. BEDRIJFSCONTACTFUNCTIONARIS

Voor het stimuleren van het ondernemerschap is sinds eind 2019 een [bedrijfscontactfunctionaris](#) in Zuidwest aan het werk. Dagelijks staat hij in contact met ondernemers. Deze functionaris bezoekt ondernemers en bespreekt wat ze nodig hebben om te kunnen ondernemen en om te groeien. Zo nodig koppelt hij hen aan de juiste mensen binnen de gemeente. De bedrijfscontactfunctionaris is er voor bedrijven tot 100 werknemers: van aannemer tot zorgverlener, van starter tot doorgroeier, van familiezaak tot zzp'er.

VOORTGANG TOT JULI 2021

De coronacrisis benadrukt het belang van een bedrijfscontactfunctionaris die ondernemers op een goede manier kan helpen met het vinden van het goede loket, de juiste hulp en ondersteuning. Proactief zijn ondernemers benaderd en op weg geholpen. Er zijn 430 Haagse ondernemers tele-

fonisch geholpen tijdens coronacrisis. Er zijn 110 ondernemers direct geholpen of actief gekoppeld aan de juiste afdeling binnen de gemeente. Ook helpt de bedrijfscontactfunctionaris nieuwe kleinschalige bedrijvigheid op weg. Er zijn 20 startups begeleid, en 4 bedrijven nieuw gevestigd in Zuidwest. Door rechtstreekse en veelal persoonlijke contacten heeft de bedrijfscontactfunctionaris een goed beeld van de praktische behoeften van ondernemers in Zuidwest en de knelpunten die zij ondervinden.

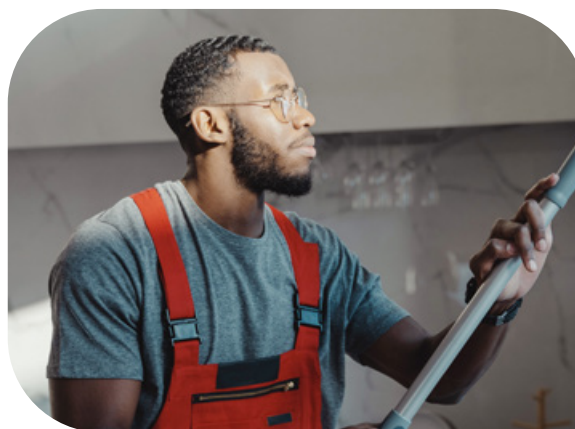
Daarnaast wordt hij ook steeds vaker betrokken bij projecten die van belang zijn voor ondernemend Zuidwest, zoals bijvoorbeeld: prioritaire gebiedsaanpak Jan Luykenlaan en Van Baerlestraat, brancheringsoverleggen Heeswijkplein en overleggen over de toekomstige invulling van Ruimzicht/Het Zicht. De bedrijfscontactfunctionaris bereikt met zijn activiteiten meer dan vooraf werd verwacht.

TWEDE TRANCHE

27. PIMP ZUIDWEST

Dit [project](#) is een voortzetting en uitbreiding van het project Pimp-je-Portiek. Samen met woning-

corporaties, onderwijs-instellingen en aannemers worden leerwerktrajecten gecreëerd, bij voorkeur met kandidaten uit Zuidwest, waar bewoners zowel fysiek als sociaal baat bij hebben. Zij doen werk rond 'schoon, heel en veilig' van de woning en omgeving. Deelnemers kunnen instromen naar een praktijkopleiding. Daarnaast wordt gekeken naar hergebruik van (bouw)materialen.

VOORTGANG TOT JULI 2021

In 2020 is een centraal punt opgezet 'Pimp Zuidwest' waar ideeën en initiatieven van woningcorporaties, opleidingsprogramma's en bedrijfsleven samenkomen. De deelnemers worden begeleid door leermeesters die hen begeleiden in basisvaardigheden servicemedewerker gebouwen. Daarnaast

is ook persoonlijke begeleiding nodig. Vanuit de entree opleiding van het ROC Mondriaan zijn er 34 kandidaten gestart, meer dan oorspronkelijk afgesproken. De extra instroom vanuit het ROC compenseert de nog achterblijvende instroom vanuit werkfit. In totaal zijn tot 1 juli 2021 141 portieken, 23 bergingsgangen en 1 trappenhuis opgeknapt. Het betreft 1136 woningen.

Voor hergebruik cv-ketels wordt een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd.

28. KINDEROPVANG

De Kinderopvang Participatiedoelgroep (KOPgroep) helpt ouders met jonge kinderen uit de doelgroep in Zuidwest om mee te doen aan participatieprojecten door hen kosteloos of goedkoop kinderopvang aan te bieden. Het project is bedoeld voor ouders die geen toeslag voor opvang kunnen krijgen, maar wel willen participeren.

Het maakt ook deelname aan andere (Regiodeal) projecten mogelijk, bijvoorbeeld taallessen of vrijwilligers werk. Het is tevens een werk/leerbedrijf dat wordt opgezet in samenwerking met een erkende Kinderopvang organisatie en zal voldoen aan alle wettelijke eisen van de GGD.

VOORTGANG TOT JULI 2021

De Kinderopvang Participatiedoelgroep (KOPgroep) helpt ouders met jonge kinderen om mee te doen aan participatieprojecten door hen kosteloos of goedkoop kinderopvang aan te bieden en zo te stimuleren deel te nemen aan participatieprojecten, zoals bijvoorbeeld taallessen of vrijwilligers werk. De kinderen worden opgevangen in een werk/leerbedrijf met kandidaten van Den Haag Werkt en van het UWV die opgeleid worden tot pedagogisch medewerker. Wettelijke eisen (voor kinderopvang en haar medewerkers) stellen grenzen aan de mogelijkheden hier.

In 2020 zijn de voorbereidingen gestart. In samenwerking met Dak Kindercentra, ROC Mondriaan en de dienst OCW (Talentstart) is een pilotvoorstel uitgewerkt. In de pilot verzorgt het Roemer Visscher College de taallessen en de kinderopvang is geregeld via Dion DAK.

De pilot is na de zomervakantie (tweede week september) gestart en loopt door tot april 2022, uitvoerder is Honk 1.

29. WIJKLEERBEDRIJF

Het WijkLeerbedrijf is een fysieke, toegankelijke plek in de wijk, van waaruit jongeren en volwassenen met afstand tot de arbeidsmarkt, niet-geïndiceerde zorg- en ondersteuningsvragen van wijkbewoners vervullen en andere activiteiten en klussen uitvoeren voor wijk en wijkbewoners. Zij volgen tegelijkertijd een opleiding waarmee zij zich kunnen kwalificeren op niveau 1 of 2. Het project biedt een opleiding voor een MBO-1 diploma in de zorg (entree onderwijs) met behoud van uitkering. Naast het ontwikkelen en opleiden van mensen, levert een WijkLeerbedrijf een belangrijke bijdrage aan het welbevinden van mensen in de wijk, bijvoorbeeld in de bestrijding van eenzaamheid.

VOORTGANG TOT JULI 2021

Op 1 april 2021 is het derde wijkleerbedrijf gestart in Zuidwest in de Pit van Moerwijk met 12 kandidaten. De 12 deelnemers verlenen informele hulp bij de wijkbewoners in Moerwijk en bij informele stages bij WZH, Cardia en HWW Zorg. Het verlenen van hulp is gebaseerd op wederkerigheid, waarbij degene die hulp ontvangt de deelnemer iets teruggeeft, zoals oefenen met de Nederlandse taal, fietslessen, samen koken om elkaars cultuur te leren kennen.

30. VERVOERSERVICE WESTLAND

Dit project zorgt voor verbinding tussen stad en regio, tussen Zuidwest en het Westland. Uitzendbureaus voorzien in een aantal gevallen in vervoersoplossingen. Voor kandidaten uit de bijstand betekent dit dat zij zijn aangewezen op eigen vervoer. Het doel is om samen met werkgevers uit het Westland deze service op te zetten; op dit moment wordt met de ondernemers gepraat over het aanbod voor mensen uit Zuidwest. Daarna gaan we de vervoersservice starten.

VOORTGANG TOT JULI 2021

De regio rond Zuidwest kan ook kansen bieden om werk te creëren. De vraag naar verbetering in het vervoersaanbod vanuit Den Haag naar het West-

land komt zowel vanuit bedrijven in het Westland als van kandidaten van Den Haag Werkt. In overleg is besloten om de start van het project uit te stellen tot begin 2022, mede om eerst de sectordeal uit te kunnen bouwen en de vraag van de ondernemers goed helder te hebben.

31. PAND ZUIDWEST

[Pand Zuidwest](#) is een nieuw concept voor kleinschalige ondernemers uit Zuidwest. Het concept biedt ondernemers bedrijfsruimte zonder kosten en een stimulerende omgeving om een bedrijfje op te starten en te laten groeien. Kosten voor contractbeheer en community management worden door de gemeente en de Regiodeal gedragen.

VOORTGANG TOT JULI 2021

In februari 2020 was de feestelijke opening van Pand Zuidwest in het oude V&D-gebouw in het winkelcentrum Leyweg, met een wijkbewoner als community manager. In verband met een verbouwing zijn de activiteiten naar een wat minder zichtbare plek op de eerste etage verplaatst. Desondanks zijn er duidelijke signalen dat Pand Zuidwest ook op deze plek zorgt voor extra bezoekers aan het winkelcentrum en levendigheid.

Het aantrekken en activeren van lokale ondernemers is ondanks de coronacrisis goed gelukt. Op 1 juli 2021 nemen 14 ondernemers deel aan dit concept; hiervan zijn in de eerste helft van 2021 vier ondernemers doorgestroomd naar een eigen locatie. De ondernemers helpen elkaar door kennis en ervaringen te delen.

In 2021 is beperkt gestart met het organiseren van bijeenkomsten. Zo was er een bijeenkomst van Platform Stad over gebiedsontwikkeling en is het 'Verbond van Zuidwest' in Pand Zuidwest ondertekend. Daarnaast wordt er door de ondernemers zelf met regelmaat een markt of open dag georganiseerd.

De beoogde scholingsactiviteiten in Pand Zuidwest komen in 2021 ook op gang. De Haagse Hogeschool organiseert lessen ondernemerschap, er worden taallessen voor volwassenen gegeven en binnenkort komt er bijles voor jeugdigen uit de wijk. Verder wordt samengewerkt met MKB Digiwerkplaats en worden de mogelijkheden met het ROC Mondriaan besproken.

Ambitie is om er een structurele plek voor ondernemerschap van te maken, daarom is (in de 3^e tranche) Regiodealgeld uitgetrokken voor verlenging.

32. INZICHT (LOCATIE RUIMZICHT)

In het kader van de gebiedsontwikkeling Dreven-Gaarden-Zichten wordt met Staedion onderzocht of twee bestaande bedrijvenstrips in De Zichten kunnen worden getransformeerd tot een modern hart voor de buurt met een bedrijfsverzamelcomplex voor kleinschalige, lokale bedrijvigheid. Er is een initiatief op hoofdlijnen met een indicatieve ruimte voor kleinschalige bedrijfshuisvesting van 4.000m² bvo, waarvan 2.000m² nieuw toe te voegen ruimte. Voor de transformatie wordt ingezet op:

- a. koppeling van kleinschalige bedrijfshuisvesting aan het sociaal-maatschappelijke concept Skills in de stad en

- b. kleinschalige bedrijfshuisvesting voor ambachtelijke bedrijven in de maakindustrie.

VOORTGANG TOT JULI 2021

De gemeente werkt met Staedion en Heijmans aan een gezamenlijke visie die is verwerkt in het document voor Dreven-Gaarden-Zichten (vastgesteld in juli 2020). De bijbehorende nota van uitgangspunten Zichten (RIS308508) is in april 2021 vastgesteld. Hierin staat een groei naar 4.000m² bedrijfsruimte. Tot 2023 vindt renovatie van de bestaande bedrijfsruimte en bovenliggende woningen plaats en wordt 300-500m² extra (tijdelijke) bedrijfsruimte gerealiseerd. De uitvoering van de haalbaarheidsanalyse van Staedion/Heijmans loopt vertraging op en door de voorgestelde fase-

ring zal de toevoeging van 1.900m² bedrijfsruimte pas in de periode 2025-2030 volledig gerealiseerd worden. Voor de invulling van deze bedrijfsruimte en de koppeling met het project Skills in de stad ligt de focus van het concept op circulaire maakindustrie, ontmoeting en beweging/gezondheid. Hiervoor komt een verbinder die op locatie kan bouwen aan een community van bedrijven, bewoners, maatschappelijke initiatieven, etc. Er worden scenario's ontwikkeld voor een vorm van tijdelijkheid voor extra bedrijfsruimte in de ontwikkelfase.

33. SKILLS IN DE STAD

Skills in de stad is een concept wonen-werken-leren-begeleiden voor kwetsbare jongeren, zoals voortijdig schoolverlaters en dakloze jongeren. Het project moet voorzien in wonen, werk en leren op één locatie aangevuld met begeleiding vanuit de gemeente. De deelnemers krijgen perspectief op een betaalde baan en zelfstandige woonruimte. Met dit totaalconcept kan uitval worden voorkomen en worden deelnemers voorbereid op duurzame deelname aan de arbeidsmarkt. De keuze van de locatie is leidend voor het concreet uitwerken in de praktijk.

VOORTGANG TOT JULI 2021

Op dit moment willen betrokken partijen dit concept realiseren in de Zichten (zie hiervoor). Staedion realiseert in de plint bedrijfsruimte waar mogelijk een circulair ambachtscentrum en/of diverse maakbedrijfjes worden gehuisvest. Op 1 januari 2021 is gestart met de inventarisatie van voorbeelden uit onder meer Maastricht én van vergelijkbare interne plannen binnen de gemeente en van vastgoedpartijen (Staedion en Heijmans). Er wordt hard gewerkt aan een uitvoerbaar plan met een sluitende businesscase. Dat blijkt een flinke uitdaging in praktijk. Hierdoor loopt het project waarschijnlijk enige vertraging op.

34. SAMENWERKEN TWICKELSTRAAT

In Moerwijk-Oost staat een oud schoolgebouw dat eigendom is van de gemeente Den Haag. Plannen voor herontwikkeling van één van de gebouwdelen tot een verzamelgebouw met 1.350m² kleinschalige bedrijfsruimte zijn in een afrondende fase. Realisatie van het wijkgerichte bedrijfsverzamelcomplex vervult de behoefte aan kleinschalige bedrijfsruimte in Zuidwest en geeft een impuls aan de buurteconomie in Moerwijk-Oost.

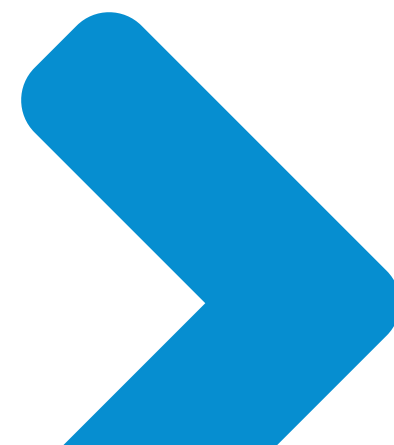
VOORTGANG TOT JULI 2021

In september vorig jaar is besloten om 1.350m² kleinschalige bedrijfsruimte te realiseren in het schoolgebouw aan de Twickelstraat. De gedeeltelijke sloop van het oude schoolgebouw is onlangs gestart. Het deel dat behouden blijft zal beschikbaar komen voor tijdelijk gebruik door kleinschalige bedrijven. Vanwege de benodigde procedures zullen de transformatiewerkzaamheden voor het bedrijfsverzamelgebouw Twickelstraat in het tweede kwartaal van 2023 aanvangen. Het precieze concept wordt in samenwerking met marktpartijen bepaald nadat planning en haalbaarheid van het project zijn vastgesteld.

Nieuw project: Pop-up Buurtbibliotheek Moerwijk

In Moerwijk is al langere tijd behoefte aan een wijkbibliotheek: goed zichtbaar, lange openingstijden, goede collectie en aansprekende activiteiten. Dankzij de inspanningen van de buurtbewoners en de gemeente samen is er nu resultaat. Dit najaar wordt de pop up buurtbibliotheek Moerwijk geopend aan de Twickelstraat.

STAND VAN ZAKEN BESTEDINGEN

STAND VAN ZAKEN BESTEDINGEN

De financiële impuls van de Regiodeal is bedoeld als vliegwiel, om een begin te maken met het aanpakken van de sociaal-economische vraagstukken van Zuidwest. Een rijksbijdrage van € 7,5 miljoen heeft uiteindelijk geresulteerd in een aanvullende bijdrage van gemeente en partners in de stad van bijna € 15 miljoen. Hierdoor is ruim € 22 miljoen beschikbaar gekomen voor Zuidwest voor de periode 2019–2023.

In totaal zijn daarmee de volgende middelen operationeel voor een periode van 4 jaar:

Rijk	€ 7,5 miljoen
Gemeente Den Haag	€ 10 miljoen
Haagse partners	€ 4,8 miljoen +

Totaal beschikbaar € 22,3 miljoen

Inmiddels is het gehele bedrag toegekend aan projecten in Zuidwest, en is ook gestart met de projecten uit de 3e tranche (RIS309474). De Regiodeal heeft hiermee een gevarieerd en evenwichtig palet aan projecten mogelijk gemaakt, dat bijdraagt aan de doelstellingen van de drie pijlers: 1) sociale samenhang en veiligheid; 2) gezonde en vitale inwoners, en 3) activeren, leren en werken.

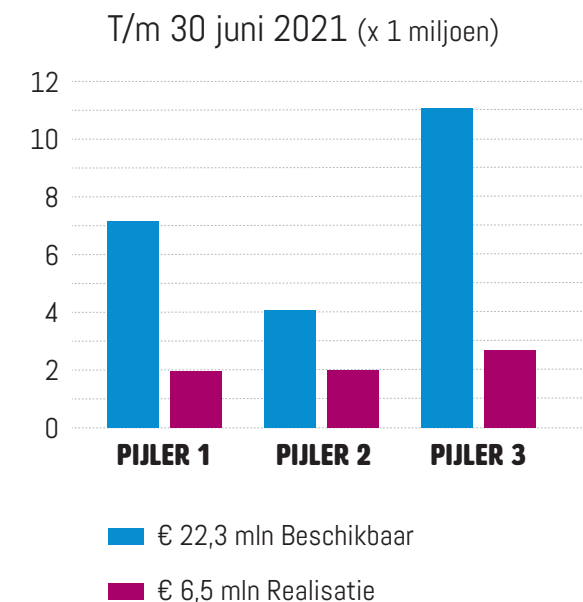
Beschikbare en besteedde bedragen per pijler tot en met 30 juni 2021

		Beschikbaar per pijler	Realisatie t/m 30 juni 2021	% gerealiseerd
Pijler 1	Samenleving en participatie	€ 7,1 mln	€ 1,9 mln	27%
Pijler 2	Gezonde en vitale inwoners	€ 4,1 mln	€ 2,0 mln	49%
Pijler 3	Activeren, leren, werken	€ 11,1 mln	€ 2,6 mln	23%
Totaal		€ 22,3 mln	€ 6,5 mln	29%

Ook al is de inhoudelijke invulling van het programma – en de hierbij behorende projecten – goed op gang gekomen, de financiële uitgaven lopen achter. Dat heeft o.a. te maken met de impact van corona. Daarnaast is vlak voor de zomer nog voor 4,0 mln. aan Regiodealprojecten geselecteerd, waar pas de komende periode feitelijke uitgaven van kunnen worden verwacht. Tot slot zijn door de co-financieringsafspraken intern gemeentelijk nog niet alle gemaakte kosten op de projecten zelf geboekt. Dit zal bij het opmaken van de jaarrekening gebeuren en die financiële informatie wordt in de volgende jaarrapportage meegenomen.

Door de impact van corona kan het betekenen dat meer projecten dan voorzien zullen worden verlengd of willen worden verlengd in de tijd, om zodoende de beoogde resultaten te kunnen behalen. De ver-

wachting is evenwel dat veel van de activiteiten, en daarmee ook de bestedingen, in de resterende Regiodealperiode worden ingelopen.

LEERPUNTEN

LEERPUNTEN

De Regiodeal loopt nu twee en een half jaar en in die periode is veel geleerd van de projecten, van samenwerken met de partners in de wijk en in de stad. interne samenwerking binnen de gemeente. De projecten lopen soms tegen knelpunten op die om een oplossing vragen. Deze lessen raken ook aan gemeentelijke procedures. Daarom stellen we een aantal acties voor om in de nog resterende periode van de Regiodeal zo goed mogelijk de beoogde resultaten te halen. Hiermee leggen we tevens een goede basis voor het vervolg van de projecten na afloop van de Regiodealperiode.

Sturen op projecten is van belang om tijdig in te spelen op knelpunten en nieuwe ontwikkelingen (zoals corona). De Regiodeal is nu ongeveer halverwege de looptijd (begin 2019 t/m begin 2023). Tijd om de balans op te maken wat goed gaat en wat niet goed gaat en vooral wat aandacht nodig heeft voor de resterende periode. Om dit goed in beeld te krijgen is een dashboard ontwikkeld, waarvan in de bijlage de stand van zaken op 1 juli 2021 is opgenomen. Dit dashboard is een goed hulpmiddel om een beeld te krijgen van de prestaties en resultaten, en om samen met de betrokkenen

te bespreken waar en hoe kan worden bijgestuurd. Voor de zomer is met projectleiders het dashboard besproken. In deze gesprekken zijn knelpunten en oplossingsrichtingen besproken. De leerpunten en de beoogde oplossingen komen in dit hoofdstuk aan de orde.

- **STUT EN STEUN VOOR KLEINE PROJECTEN/ KLEINSCHALIGE ONTMOETINGSCENTRA**

Belangrijk doel van de Regiodeal is het creëren van ontmoetingsruimten. De kracht van deze plekken is vaak de persoonlijke aandacht die aan de bezoekers wordt gegeven. Uit een aantal hulpvragen blijkt dat het coördineren en organiseren arbeidsintensief is, op vrijwillige inzet van enkele betrokkenen hangt, en efficiënter kan. 'Hoe kan ik onafhankelijker worden van subsidies, hoe kan ik vrijwilligers werven/betalen, hoe verbind ik mij met andere locaties en bedrijven, hoe kan een netwerk worden onderhouden, hoe kunnen de projecten de krachten bundelen?' Extra aandacht is nodig voor projecten die afhankelijk zijn van de uitvoering van één enkel persoon. Deze afhankelijkheid maakt een project kwetsbaar.

➤ Actie: naar aanleiding van deze signalen wordt onderzocht hoe de ondersteuning van kleinschalige projecten nog beter kan worden georga-

niseerd vanuit het stadsdeel, mogelijk met hulp van PEP, of dat via de SIM-makelaar/SROI een professional/coach kan worden ingezet.

- **BELONEN HARDWERKENDE VRIJWILLIGERS EN HET PARTICIPATIE INKOMEN**

In veel Regiodealprojecten is een groot aantal vrijwilligers hard aan de slag. De projecten zijn voor een groot deel ook afhankelijk van hun inzet. Veelal draait een locatie bij gratie van hun inzet en hoge mate van betrokkenheid. Er zijn veel signalen over ontevredenheid met de onderwaardering van dit werk van waarde, en de vrees dat deze onmisbare inzet verloren zou kunnen gaan. Een vrijwilligersvergoeding is nu alleen bedoeld om de feitelijke onkosten te vergoeden die gepaard gaan met de vrijwillige inzet (brandstof, boodschappen e.d.).

➤ Actie: de komende periode wordt onderzocht of er een andere manier is voor het waarderen van dit werk van waarde. Dit dient vanzelfsprekend binnen de bestaande wettelijke kaders te gebeuren, waarbij we als gemeente zoveel mogelijk experimenteerruimte willen benutten. Tegelijkertijd wordt gelobbyd voor experimenteerruimte voor het participatie inkomen in het kader van de brede Aanpak Zuidwest (programma Leefbaarheid & Veiligheid).

• **VERSIMPILING VAN PROCEDURES VOOR PARTNERS IN DE WIJK DIE BEWONERS ACTIVEREN**

In Zuidwest woont een relatief grote groep bewoners die graag mee wil doen in de maatschappij, maar die door allerlei factoren (beperkte taalbeheersing/laaggeletterdheid, (geestelijke) gezondheidsproblemen, opleidingsniveau) niet geschikt blijken om in te stromen in het reguliere arbeidsproces. Dit is een belangrijk onderdeel van de Regiodeal. Inmiddels is een aantal projecten opgezet om hier iets aan te doen, o.a. met de nieuw ontwikkelde ‘werkfit-trajecten’ (Allekanten, 100 Buurttalenten, Made in Moerwijk en het Wijkleerbedrijf).

In bijna al deze projecten is de instroom van kandidaten een ‘uitdaging’, onder meer omdat procedures als bureaucratisch en tijdrovend worden ervaren door de Leerwerkbedrijven en er niet altijd een goede match blijkt te zijn tussen de voorgedragen kandidaat en het beschikbare traject. Voor de Leerwerkbedrijven speelt mee dat ze soms met meerdere afdelingen binnen de gemeente te maken hebben, wat de ervaring van een tijdrovend en complex proces versterkt. De instroom van deelnemers is ook beperkter dan gehoopt als gevolg van de corona-maatregelen.

Tegelijkertijd willen soms ook bewoners die geen bijstand ontvangen (NUG’ers) graag meedoen. En zijn er mogelijk kansen om ook schoolverlaters, bewoners met een Wmo-voorziening en andere doelgroepen naar deze werkfit- en/of participatieprojecten toe te leiden. Hier is momenteel geen mogelijkheid toe.

➤ Actie: er loopt een onderzoek naar effectiviteit van werkfit-projecten (resultaten verwacht eind 2021). In de tussentijd wordt per project op maat onderzocht hoe we de administratieve last voor onze partners in de wijk kunnen verlichten. De uitkomsten van het onderzoek nemen we mee in de verdere uitwerking van de brede

Aanpak Zuidwest (programma Leefbaarheid & Veiligheid van ministerie BZK).

• **PARELS VOOR ZUIDWEST ONTSTAAN OP SNIJVLAK VAN BELEIDSTERREINEN**

De parels van de Regiodeal ontstaan vaak op het snijvlak van verschillende beleidsterreinen (werk & participatie & ontmoeting & gezondheid). Dit gebeurt bijvoorbeeld in Allekanten, Bij Betje, Made in Moerwijk, Stadslandbouw/Groene Matties, Zuidwest vertelt zijn verhaal, en buurtkamer de Luyk. Dit zijn ook de mogelijke ‘quickwins’ voor de langere termijn. Tegelijkertijd wordt hiermee het belang van integraal en ontschot werken onderstreept. Wanneer een project bijdraagt aan meerdere beleidsdoelen tegelijk, en er in project- of pilotvorm voor 1 of 2 jaar wordt gestart, is veelal sprake van samengestelde en tijdelijke financiering, met daarbij verschillende verantwoordings-eisen en -momenten. Dat is niet altijd efficiënt.

• **HERSTEL VAN VERTROUWEN DOOR DUURZAME FINANCIERING (BELANG VAN CONTINUÏTEIT)**

Daarnaast is bij dit soort projecten vaak beperkt zicht op een duurzaam vervolg als een project feitelijk succesvol blijkt te zijn. Want wie neemt langdurig het opdrachtgeverschap en daarmee de structurele financiering voor rekening wanneer

gestart is op basis van incidenteel impulsgeld? Vanuit meerdere Regiodealprojecten en bewoners-gesprekken is aangegeven dat mensen te vaak mooie projecten zien komen en gaan. In het kader van het herstel van het vertrouwen in de overheid, wordt er vanuit Zuidwesters zelf ook nadrukkelijk op aangedrongen om duurzame relaties aan te gaan met projecten en voorzieningen. Dit is een serieuze uitdaging voor de gemeente en ook een van de speerpunten in de brede Aanpak Zuidwest (programma Leefbaarheid & Veiligheid van ministerie BZK).

- Actie: de looptijd van de Regiodeal is tot eind 2022. Voor de Regiodeal betekent dit dat de komende periode goed wordt bekeken welke projecten echt bijdragen aan perspectief van mensen en aan de maatschappelijke opgaves in Zuidwest, en hoe deze projecten eventueel kunnen worden gecontinueerd. Dat kan mogelijk door inbedding binnen het reguliere beleid van de gemeente, via een doorstart in de brede meerjarige Aanpak Zuidwest of eventueel met hernieuwde projectfinanciering. Zichtbaar maken wat de resultaten zijn via social impact meting en goede communicatie zijn hierbij van belang, om binnen en buiten de gemeente draagvlak en duurzame financiering te vinden. De mogelijk-

heden zullen per project verschillen en zijn deels ook afhankelijk van de plannen van het nieuwe college.

• SOCIAL IMPACT METING

Veel projectleiders hebben gevraagd om hulp bij effectmeting. Dat gebeurt nu vaak alleen met relatief eenvoudige indicatoren als bezoekers-aantallen. Er is op dit moment geen eenduidige manier van effectmeting voor de verschillende Regiodealprojecten, terwijl de behoefte groot is om met name de (sociale) impact van de projecten te kunnen laten zien. De methode MAEX blijkt voor kleinere projecten te complex, en maatschappelijke kosten- en baten-analyses (MKBA's) zijn voor kleinere projecten te duur. Het vraagstuk van effectmeting speelt landelijk bij alle Regiodeals. Het Planbureau voor de Leef-omgeving (PBL) werkt hieraan.

- Actie: het programma bureau laat een onderzoeksvorstel voor de social impact meting voor de Regiodeal als geheel uitwerken, om in elk geval in de eindevaluatie meer te kunnen zeggen over de beoogde sociaal-economische impact van het gehele programma. Hiervoor is de impactmeting op projectniveau uiteraard onontbeerlijk. Hierbij zoeken we de samenwerking

met de programma's 'Wijkagenda en Informatie gestuurd Werken' en 'Prioritaire gebieden' over het monitoren en evalueren van de programma's.

• INZETTEN COMMUNICATIE

Het Beweeglab, De Participatie Keuken, Stads-landbouw, Allekanten en de Instapeconomie weten op hun eigen manier de eigen doelgroepen goed te bereiken. Hun succes wordt mede bepaald door inzet van gerichte communicatie. Niet alle projecten zijn op dit moment echter in staat om hun acties en resultaten goed zichtbaar te maken. Het is echter belangrijk om te laten zien welke positieve initiatieven ontstaan in Zuidwest, omdat zo ook een zwaan-kleef-aan effect ontstaat. Sinds maart 2021 is er een speciale campagne en website voor Zuidwest: zuidwestopznbest.nl. Van belang is dat de communicatie van de afzonderlijke projecten hierin goed wordt geïntegreerd en dat de projecten waar mogelijk ondersteund worden in het uitdragen van hun doelen en programma's.

- Actie: begin dit jaar is een speciale campagne en [website voor Zuidwest](#) gestart. Hier vindt men onder meer alle informatie over het Regiodealprogramma (de projecten), contactpersonen en relevante activiteiten en evenementen.

De website wordt blijvend gevuld en uitgebouwd en evenals de campagne, waarmee we zoveel mogelijk zorgen voor bekendheid van de Zuidwest-initiatieven bij inwoners en ondernemers.

• **PARTICIPATIEDRUKTE EN POSITIE PARTNERRAAD**

Er lopen meerdere programma's in Zuidwest, met vaak hun eigen participatietrajecten:

- Prioritaire gebieden (aanpak ondermijning) rondom de Jan Luyckenlaan/Heeswijkplein;
- Prioritaire gebieden (gebiedsontwikkeling Zuidwest, sloop/nieuwbouw in het kader van de Woondeal), en de werking van de nieuwe omgevingswet in dit kader;
- Uitrol wijkagenda's, Haags Samenspel en de implementatie van de participatievisie.

Daarnaast wordt vanuit de reguliere beleids-terreinen ook regelmatig aan bewoners van Zuidwest gevraagd om actief mee te denken.

➤ **Actie:** dit vraagt om meer afstemming en stroomlijning, en daar werken we aan. Komende maanden wordt met de partnerraad samen een voorstel uitgewerkt, waarbij de partnerraad een zelfstandiger en formeler positie krijgt. Hierbij maken we gebruik van de ervaringen met de

Sportadviesraad. Daarbij zal de partnerraad ook breder gaan adviseren over de ontwikkelingen in Zuidwest dan alleen over de Regiodealprojecten.

Lessen voor de gemeente:

In de afgelopen Regiodealperiode zijn, naast lessen uit de projecten zelf, ook de volgende dilemma's ten aanzien van intersectoraal werken naar voren gekomen:

- Gemeentebrede programma's worden vaak gestart onder (politieke) druk, om snel resultaat te kunnen laten zien. De raad, bewoners of bedrijven, vragen hierom. Een goed ingerichte programmastructuur en governance zijn dan niet altijd de eerste prioriteit.
- Daarnaast is vaak sprake van frictie tussen de relatief korte termijn looptijd en de bijbehorende verantwoordings-eisen, en de grotere lange termijn maatschappelijke doelen die met intersectorale programma's worden nagestreefd. Het creëren - en meten - van de daadwerkelijke sociale impact, vraagt echter vaak een veel langere adem.
- Binnen de intersectorale programma's wordt meestal gewerkt aan complexe problemen. Vaak is het hiervoor nodig om oplossingen buiten de geëigende kaders te zoeken en zijn veranderingen in reguliere werkwijze en proce-

dures nodig. Dit staat op gespannen voet met de verantwoordelijkheid van de gemeentelijke overheid voor het creëren van voorspelbaarheid en gelijkheid in overheidsprocedures.

VOORUITBLIK

Voor de zomer 2021 is de derde en laatste tranche Regiodealprojecten geselecteerd, waarvan inmiddels de uitvoering ter hand is genomen (RIS309474). In de volgende rapportages kunnen we hopelijk meer vertellen over hoe het deze projecten vergaat. Daarnaast is zeer recent een plek gevonden voor een pop-up buurtbibliotheek in Moerwijk, wat een prachtige aanwinst is als ontmoetingsplek en educatief centrum voor deze wijk.

Tot nog toe lag de nadruk op het opbouwen en aanjagen van het programma en het vormgeven van de inhoudelijke projecten en interventies. De komende periode zal meer nadruk liggen op de prestaties en de bijsturing van de lopende projecten. Dat betekent meer effectmeting, focus op leren van de best practices, maar ook leren van projecten die anders lopen dan verwacht. We laten ons hierbij onder andere ondersteunen door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en laten ons ook inspireren door lessen vanuit de andere 15 Regiodeals in het land. We willen ervoor zorgen dat de projecten die het goed doen, zoveel mogelijk kunnen doorgaan ná de Regiodeal en zo mogelijk in het reguliere beleid en financiering worden opgenomen.

De vraagstukken in Zuidwest kunnen niet 'quick and dirty' worden opgelost. Voor de Regiodeal betekent dit dat de komende periode goed wordt bekeken welke projecten echt bijdragen aan perspectief van mensen en aan de maatschappelijke opgaves in Zuidwest. En hoe we die projecten zoveel mogelijk structureel kunnen maken. Daarmee komt het Regiodealprogramma in de volgende de fase; meer aandacht voor de voortgang en de resultaten enerzijds (onder meer via de campagne #zuidwestopznbest), en anderzijds meer focus op de borging van succesvolle initiatieven. Hieraan zal in de volgende rapportages meer aandacht worden geschonken.

Er is door de opzet van het Regiodealprogramma, en de positieve energie daaromheen, een grotere betrokkenheid bij Zuidwest ontstaan, zowel binnen Den Haag, als bij het Rijk. Er wordt intussen ook hard gewerkt aan het interbestuurlijke programma Veiligheid en Leefbaarheid als duurzame opvolger voor de Regiodeal. Goed lopende projecten en de lessons learned uit de Regiodeal gaan zoveel mogelijk landen in deze aanpak voor de langere termijn.

DASHBOARD STAND VAN ZAKEN LOPENDE PROJECTEN REGIODEAL DEN HAAG ZUIDWEST 1 JULI 2021

Project	Stand van zaken 1 juli 2021
Allekanten	Allekanten ontwikkelt zich als buurtbedrijf met veel activiteiten voor en door bewoners en bezoekers en is een uitvalbasis voor andere projecten zoals en buurtconciërge/Van afval naar grondstof en de instapeconomie.
Bij Betje	Bij Betje heeft een lastige periode onder meer als gevolg van een tijdelijke verhuizing. Met name door de inzet van de vrijwilligers zijn de resultaten goed.
Participatie-keuken	De Participatie Keuken bereikt veel bewoners. Als de professionele keuken is gerealiseerd verwachten we nóg betere resultaten!
Vrederust Versnelt	Er is gewerkt aan het opbouwen van een structureel netwerk van gebruikers.
100 Buurttalenten	Er staan 30 deelnemers klaar om van start te gaan met een training.
Vreedzame wijken	In alle 3 wijken is enthousiasme voor de implementatie van de methodiek en samenwerking binnen het wijknetwerk.
Talenthuis	Dit project is gestopt omdat er inmiddels een website zuidwestopzbest.nl online is met hetzelfde doel; en omdat het ontmoeten van de verschillende aanbieders voor een deel loopt via de partnerraad van de Regiodeal (zie ook lessons learned).
Stadslandbouw	Veel positieve energie en inzet van bewoners.
Lief en Leed-straatjes	Ondanks Corona zijn er manieren gevonden om nieuwe Lief en Leedstraatjes te starten, waardoor veel bewoners worden bereikt en de sociale samenhang in de straten wordt versterkt.
Moerwijk West	Moerwijk West komt later op gang dan gepland. Vinger aan de pols houden of de resultaten worden gehaald én of deze interventie het beoogde sociale effect heeft.
Sociale Supermarkt KIES!	De sociale supermarkt is doorgestaan tijdens Corona en speelt in op de mogelijkheden die er wél zijn, zoals het openen van een vaste coronaproof winkel.

Project	Stand van zaken 1 juli 2021
Buurtkamer de Luyk	De Luyk heeft in de korte tijd na de opening al veel buurtbewoners, waaronder jongeren, bereikt.
Basis op orde	Door onderzoek naar onregelmatigheden in de Basisregistratie Persoons Gegevens (BRP) in Zuidwest is er meer inzicht in de omvang van de problematiek. Door goede samenwerking met de ketenpartners en het delen van informatie kunnen overtredingen gerichter en sneller doorgepakt en opgepakt worden.
Gezinsketen-aanpak	Na vastgestelde wijziging van het projectplan, wordt nu ingezet op inrichting van het preventieloket. Ervaringen en resultaten (ook in relatie tot andere voorzieningen) zullen in de evaluatie in 2022 worden meegenomen.
Life Goals	Via Life Goals zijn al 44 bewoners uit de meest kwetsbare groep inwoners van Zuidwest actief en structureel aan het sporten.
Beweeglab	Er is een tweede beweeglab geopend in Bouwlust. Er zijn inmiddels een aantal sport- en beweegactiviteiten ontwikkeld en uitgevoerd en veel bewoners zijn gaan bewegen.
Talentstart (onderdeel A,B en C)	
Deel A Openleercentrum	A. In het open leercentrum komen veel bewoners om de taal te leren of digitaal vaardig te worden.
Deel B HONK1	B. Door corona wat vertraging. Binnen het project HONK1 wordt hard gewerkt om het matchingsproces te optimaliseren.
Deel C Beroepsmatige scholing	C. Vanwege de coronacrisis zijn er geen concrete vragen vanuit het Openleercentrum of Honk1 gekomen en is dit deel van het project niet van start gegaan. Inmiddels is besloten inzet te richten op taal en digitale vaardigheden (openleercentrum), en (arbeids)participatie via HONK1

Project	Stand van zaken 1 juli 2021
JINC	Er zijn al veel kinderen digitaal vaardiger geworden. De bliksemstages zijn digitaal gemaakt en zijn in de lockdown alsnog van start gaan.
Zuidwest vertelt zijn verhaal	Nu de maatregelen voor Corona worden versoepeld is dit project goed van start gegaan.
Made in Moerwijk	Als gevolg van Corona stagneert de instroom, een inhaalslag wordt verwacht.
Buurtconciërge/ Van afval naar grondstof	Er is gestart op Allekanten met bewustwordingsactiviteiten rond afvalscheiding en afval opruimen. Project richt zich in de laatste fase op het werkfit maken van kandidaten.
Energie-academie	Dit project is gestopt. Er is een onderzoek in opdracht van de burgemeester (RIS30587) uitgevoerd dat op 12 september 2021 beschikbaar gekomen (RIS 309998).
Schuldenzorgen-vrij Zuidwest	Geldzaken070 is gerealiseerd, en vast onderdeel geworden van beleid rondom schuldhulpverlening
Schulden-zorgenvrije flat	
SIM makelaar/ SROI	SROI is beter geborgd in de gemeente, maar de resultaten van de SIM makelaar zijn nog onvoldoende zichtbaar.
Instapeconomie	Er is een methodiek ontwikkeld en binnen de huidige mogelijkheden is gestart met een pilot van 30 mensen, wat tot nu toe heel voorspoedig loopt.

Project	Stand van zaken 1 juli 2021
Bedrijfscontact-functionaris	De bedrijfscontactfunctionaris heeft in korte tijd een groot netwerk opgebouwd; bewoners, startende en huidige ondernemers in Zuidwest ervaren dit als zeer waardevol.
Pimp Your portiek	Er zijn al meerdere portieken opgeknapt, ondanks; de lage instroomdeelname van werkfitters. Dit blijft voorlopig nog achter bij de verwachtingen, maar wordt opgevangen door een grotere instroom vanuit het ROC.
Kinderopvang Participatie doelgroep	Vorbereidingen zijn succesvol uitgevoerd en de pilot start na de zomer 2021.
Wijkleerbedrijf	De eerste groep is gestart in Zuidwest. Dit is een win win: Kandidaten worden opgeleid richting een betaalde baan in de zorg (duurzaamheid) en de kwetsbare wijkbewoners ontvangen informele zorg waardoor zij langer thuis kunnen wonen en goed in beeld komen.
Vervoersservice Westland	In overleg wordt de start uitgesteld totdat vanuit de sectordeale Tuinbouw en agrologistiek Westland voldoende vraag is gecreëerd voor vervoer van kandidaten naar het Westland.
Pand Zuidwest	Pand Zuidwest is bekend en wordt herkend als plek voor ondernemer(schap). Het is succesvol en krijgt daarom een vervolg (3 ^e tranche).
Inzicht (locatie Ruimzicht)	Het ontwikkelproces is in volle gang en verloopt inhoudelijk goed, de planning loopt achter.
Skills in de stad	Voor volledige uitvoering van dit plan is onvoldoende draagvlak. Daarom wordt na de zomer een nieuwe realistische business case opgesteld.
Twickelstraat	Gedeeltelijke sloop van het oude schoolgebouw zal in de tweede helft van 2021 plaatsvinden. Nog geen duidelijkheid over de tijdelijke invulling en de termijn dat dit gerealiseerd kan worden.

Den Haag

Dit is een initiatief van de gemeente Den Haag

INTENTIEVERKLARING 'HET VERBOND VAN ZUIDWEST'

Document with multiple signatures and stamps, including the Zuidwest logo and the date 8 juli 2021.

